

วิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา ๒๕๔๕-๒๕๔๓

อรพัช บวรรักษา*

โครงการปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เริ่มเปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๓ จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๔๕) มีนักศึกษาสำเร็จการศึกษารวม ๓๒ คน โดยนักศึกษาได้ทำวิทยานิพนธ์ด้านภาษา ๑๕ เรื่อง ด้านวรรณกรรม ๑๘ เรื่อง ซึ่งวิทยานิพนธ์ทั้งด้านภาษาและวรรณกรรมแบ่งเป็นประเภทได้ดังนี้

๑. วิทยานิพนธ์ด้านภาษา

๑.๑ วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาภาษาในวรรณกรรม

วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาภาษาในวรรณกรรมเป็นการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความทั้ง ๒ เรื่อง ได้แก่

๑.๑.๑ วิทยานิพนธ์เรื่องลักษณะการเชื่อมโยงความในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ของนางสาวสุนีย์ ลีลาพรพินิจ (๒๕๔๖)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) และวิเคราะห์ผลที่ได้จากการเชื่อมโยงความนั้น

* รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะการเชื่อมโยงความที่ปรากฏในสามภิกขบ
เจ้าพระยาพระคลัง (หน) มี ๕ ประเภท ได้แก่ การอ้างถึง การแทนที่ การละ การใช้
คำเชื่อม และการซ้ำ

ประเภทแรก การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงพบ ๒ ลักษณะ คือ
การอ้างถึงหน่วยงานและการอ้างถึงหน่วยประโยคหรือข้อความ โดยการอ้างถึง
หน่วยงานนี้ปรากฏรูปภาษาที่ใช้ ๔ ประเภท ได้แก่ คำสรรพนาม นามที่ใช้เป็น
สรรพนาม หน่วยงานที่มีส่วนขยาย และคำบ่งชี้ ส่วนการอ้างถึงหน่วยประโยคหรือ
ข้อความนั้นปรากฏเพียงรูปภาษาเดียว คือ คำบ่งชี้

ประเภทที่สอง การเชื่อมโยงความโดยการแทนที่พบ ๒ ลักษณะ คือ
การแทนที่หน่วยกริยา และการแทนที่หน่วยประโยคหรือข้อความ

ประเภทที่สาม การเชื่อมโยงความโดยการละพบ ๒ ลักษณะ คือ
การละหน่วยงานและการละหน่วยประโยคหรือข้อความ

ประเภทที่สี่ การเชื่อมโยงความโดยใช้คำเชื่อมพบ ๒ ลักษณะ คือ
คำเชื่อมมหภาคหรือคำเชื่อมระหว่างตอน และคำเชื่อมจุลภาคหรือคำเชื่อมภายใน
ตอน โดยคำเชื่อมมหภาคพบคำเชื่อม ๓ ประเภท ได้แก่ คำเชื่อมบอกความต่างตอน
กัน คำเชื่อมบอกลำดับเหตุการณ์ และคำเชื่อมบอกเวลาตามด้วยคำเชื่อมบอกลำดับ
เหตุการณ์ต่อมา ส่วนคำเชื่อมจุลภาคพบคำเชื่อม ๒๐ ประเภท ได้แก่ คำเชื่อมบอก
การเปลี่ยนเนื้อความ คำเชื่อมบอกลำดับเหตุการณ์ คำเชื่อมบอกเวลา คำเชื่อมบอก
แหล่ง คำเชื่อมบอกเนื้อความ คำเชื่อมบอกความเสริม คำเชื่อมบอกการขยายความ
คำเชื่อมบอกการอธิบายความ คำเชื่อมบอกการแจกแจงรายละเอียด คำเชื่อมบอก
การเปรียบเทียบ คำเชื่อมบอกการขัดแย้ง คำเชื่อมบอกเงื่อนไขหรือคาดคะเน
คำเชื่อมบอกเหตุ คำเชื่อมบอกผล คำเชื่อมบอกลักษณะหรือวิธีการ คำเชื่อมบอก
ความเป็นเจ้าของ คำเชื่อมบอกผู้มีส่วนร่วม คำเชื่อมบอกวัตถุประสงค์ คำเชื่อมบอก
การให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง และคำเชื่อมบอกความต่อเนื่อง

ประเภทสุดท้าย การเชื่อมโยงความโดยการซ้ำพบ ๒ ลักษณะ คือ
การซ้ำระดับมหภาคและการซ้ำระดับจุลภาค โดยการซ้ำระดับมหภาคมี ๒ ประเภท
ได้แก่ การซ้ำหน่วยงาน และการซ้ำหน่วยประโยคหรือข้อความ ส่วนการซ้ำระดับ

จุลภาคพบ ๔ ประเภทได้แก่ การซ้ำหน่วยนาม การซ้ำหน่วยกริยา การซ้ำหน่วยประโยคหรือข้อความ และการซ้ำโครงสร้าง

ผลที่ได้จากการเชื่อมโยงทั้ง ๕ ประเภทข้างต้นนั้นมี ๒ ประการ คือ ผลต่อสำนวนภาษาและผลต่อการเข้าใจวรรณกรรม โดยประการแรก กลวิธีการเชื่อมโยงความถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้สำนวนภาษาใน *สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน)* มี ๔ ลักษณะ ได้แก่ ใช้สำนวนสั้นกระชับ ใช้คำน้อยแต่สื่อความหมายลึกซึ้ง ใช้คำหลากหลายและมีเอกภาพ และใช้สำนวนมีสัมผัสไพเราะ ประการที่สอง กลวิธีการเชื่อมโยงความดังกล่าวจะช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจวรรณกรรมมากขึ้นทั้งในด้านกลวิธีการนำเสนอ ลักษณะการดำเนินเรื่อง ตัวละคร และแนวคิด

๑.๑.๒ *วิทยานิพนธ์เรื่องการเชื่อมโยงความในพระราชนิพนธ์เสด็จประพาสต่างประเทศของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว* ของนางสาว ปาณิสรา เบี้ยมุกดา (๒๕๕๐)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์ลักษณะการเชื่อมโยงความในพระราชนิพนธ์เสด็จประพาสต่างประเทศของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๕ ประเภท คือ การอ้างถึง การซ้ำ การใช้คำศัพท์ การใช้คำเชื่อม และการละ รวมถึงวิเคราะห์ผลที่ได้จากการเชื่อมโยงความด้านสำนวนภาษา และลักษณะงานเขียนประเภทสารคดีท่องเที่ยว

ผลการศึกษาพบว่า การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ การอ้างถึงด้วยบุรุษสรรพนาม การอ้างถึงด้วยนามที่ใช้เป็นสรรพนาม การอ้างถึงด้วยการเปรียบเทียบ และการอ้างถึงด้วยการชี้เฉพาะ

การเชื่อมโยงความโดยการซ้ำแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ การซ้ำรูป และการซ้ำโครงสร้าง โดยการซ้ำรูปสามารถแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ การซ้ำทุกส่วนและการซ้ำบางส่วน

การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำศัพท์แบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ การใช้คำตรงข้าม การใช้คำพ้องความหมาย การใช้คำที่อยู่ในชุดเดียวกัน การใช้คำจำกลุ่มและคำลูกกลุ่ม และการใช้คำแสดงองค์ประกอบของหน่วยใหญ่

การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมแบ่งออกเป็น ๑๙ ประเภท คือ ๑) คำเชื่อมแสดงการเสริม ๒) คำเชื่อมแสดงการขัดแย้ง ๓) คำเชื่อมแสดงการให้เลือก

๔) คำเชื่อมแสดงตัวอย่าง ๕) คำเชื่อมแสดงการแจกแจงรายละเอียด ๖) คำเชื่อมแสดงการขยายความ ๗) คำเชื่อมแสดงเหตุ ๘) คำเชื่อมแสดงผล ๙) คำเชื่อมแสดงการกล่าวถึงคำพูด ความคิด หรือข้อเท็จจริง ๑๐) คำเชื่อมแสดงเวลา ๑๑) คำเชื่อมแสดงวัตถุประสงค์ ๑๒) คำเชื่อมแสดงจุดเริ่มต้นของสถานที่ ๑๓) คำเชื่อมแสดงจุดสิ้นสุดของสถานที่ ๑๔) คำเชื่อมแสดงเงื่อนไข ๑๕) คำเชื่อมแสดงวิธีการ ๑๖) คำเชื่อมแสดงการเปรียบเทียบ ๑๗) คำเชื่อมแสดงการสรุปความ ๑๘) คำเชื่อมแสดงการตัดตอนหรือแยกส่วน ๑๙) คำเชื่อมแสดงการคาดคะเนหรือสมมุติ

การเชื่อมโยงความโดยการละ ได้แก่ การละหน่วยนามซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ การละหน่วยนามในตำแหน่งประธาน และการละหน่วยนามในตำแหน่งกรรม

ผลที่ได้จากการเชื่อมโยงความในพระราชนิพนธ์เสด็จประพาสต่างประเทศของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทั้ง ๕ ประเภคนั้นมี ๒ ประการ คือ ผลต่อสำนวนภาษาและผลต่อลักษณะงานเขียนประเภทสารคดีท่องเที่ยว โดยผลต่อสำนวนภาษามี ๓ ลักษณะ คือ การใช้ภาษาที่กระชับ การใช้ภาษาที่ชัดเจน แจ่มแจ้ง เข้าใจง่าย และการใช้ภาษาที่ไพเราะ อ่านแล้วเพลิดเพลิน ส่วนผลต่อลักษณะงานเขียนประเภทสารคดีท่องเที่ยวพบว่า กลวิธีการเชื่อมโยงความส่งผลให้ผู้อ่านเห็นถึงกลวิธีการนำเสนอและลักษณะของสารคดีท่องเที่ยวอันเป็นรูปแบบงานเขียนของพระราชนิพนธ์เสด็จประพาสต่างประเทศชุดนี้

๑.๒ วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาภาษาในหนังสือพิมพ์และนิตยสาร

วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาภาษาในหนังสือพิมพ์และนิตยสารมี ๔ เรื่อง แบ่งเป็นการศึกษาคำ สำนวน และการใช้ภาษาจากหนังสือพิมพ์ ๓ เรื่อง และศึกษาการใช้คำสแลงในนิตยสารจำนวน ๑ เรื่อง ดังนี้

๑.๒.๑ วิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาสำนวนที่ใช้ในวงการบินจากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔ ของนางสาวชิรา ชุนทศรี (๒๕๔๖)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาลักษณะสำนวนที่ใช้ในวงการบินและศึกษาลักษณะของสำนวนในวงการบินที่ใช้ศัพท์เฉพาะของวงการบินในด้านวิธีการสร้าง ส่วนประกอบ และความหมาย โดยการศึกษาจาก

หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยจำนวน ๖ รายชื่อ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ สยามรัฐ แนวหน้า ข่าวสด และบ้านเมือง รวม จำนวน ๑,๐๘๐ ฉบับ

ผลการศึกษาพบว่า จำนวนที่ใช้ในวงการบินเทมมี ๓ ลักษณะ ได้แก่ จำนวนในวงการบินเทมที่ใช้ศัพท์เฉพาะของวงการบินเทม จำนวนในวงการบินเทมที่ใช้ศัพท์ของวงการบินอื่น และจำนวนในวงการบินเทมที่ใช้โดยทั่วไป ซึ่งการใช้จำนวนในลักษณะต่าง ๆ นี้ ทำให้ภาษาที่ใช้มีความน่าสนใจและดึงดูดอารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี ตลอดจนสามารถนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ในวงการบินเทมได้อย่างชัดเจนและตรงจุดประสงค์

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำจำนวนในวงการบินเทมที่ใช้ศัพท์เฉพาะของวงการบินเทมมาศึกษาในวิธีการสร้าง ส่วนประกอบ และความหมาย พบว่า จำนวนในวงการบินเทมที่ใช้ศัพท์เฉพาะของวงการบินเทมมีวิธีการสร้างจำนวน ๔ วิธี คือ วิธีการสร้างคำหรือข้อความมาจากผลงานการบินเทม วิธีเปลี่ยนแปลงจำนวนเดิม วิธีสร้างจำนวนขึ้นใหม่ และวิธีเปลี่ยนแปลงความหมายของถ้อยคำเดิม จำนวนประเภทนี้สามารถแบ่งตามลักษณะส่วนประกอบได้ ๓ ประเภท คือ คำ วลี และประโยค สำหรับการศึกษาเรื่องความหมายสามารถจำแนกความหมายของจำนวนได้เป็น ๓ ประเภท คือ ความหมายแบบเปรียบเทียบ ความหมายแบบเกี่ยวเนื่อง และความหมายที่เกิดจากการเทียบเคียงของคำ

๑.๒.๒ วิทยานิพนธ์เรื่องการใช้ภาษาและกลวิธีการเขียนคอลัมน์ซุบซิบการเมืองในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยปีพุทธศักราช ๒๕๔๒-๒๕๔๖ ของนางสาว ศิดานันท์ มีดี (๒๕๔๘)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาลักษณะการใช้ภาษาของคอลัมน์ซุบซิบการเมืองในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยในด้าน การใช้คำ การใช้ประโยคตามเจตนาการสื่อสาร การใช้จำนวน การใช้โวหาร และการใช้ภาพพจน์ อีกทั้งยังเป็นการศึกษากลวิธีการเขียนคอลัมน์ซุบซิบการเมือง โดยศึกษาจากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๒-๒๕๔๖ จำนวน ๖ รายชื่อ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด สยามรัฐ มติชน และผู้จัดการรายวัน จำนวน ๑,๐๘๐ ฉบับ

ผลการศึกษาพบว่า การใช้ภาษาคอแลมน์ซูบซิบการเมืองมี ๕ ลักษณะ ดังต่อไปนี้ (๑) การใช้คำ ได้แก่ การใช้คำที่แสดงสถานการณ์เฉพาะ การใช้คำผิดปริบท การใช้คำคะนอง การใช้คำง่าย การใช้คำต่ำ คำหยาบ การใช้คำตัดสิน การใช้คำลงท้าย และการใช้คำภาษาถิ่น (๒) การใช้ประโยคตามเจตนาการสื่อสาร พบว่ามีการใช้ประโยค ๓ ประเภท คือ ประโยคแจ้งให้ทราบ ประโยคถามให้ตอบ และประโยคบอกให้ทำ (๓) การใช้สำนวน พบว่ามีการใช้สำนวน ๒ ลักษณะ คือ (๓.๑) การใช้สำนวนไทย ในลักษณะดังนี้ สำนวนเดิมที่คงรูปและความหมายเดิม สำนวนเดิมแต่มีความหมายใหม่ และสำนวนที่เปลี่ยนแปลงจากสำนวนเดิมเพียงบางส่วน (๓.๒) การใช้สำนวนต่างประเทศ (๔) การใช้โวหาร ได้แก่ (๔.๑) การใช้บรรยายโวหารเป็นหลัก (๔.๒) การแทรกโวหารรองในบรรยายโวหาร เช่น เทศนา โวหาร สาธกโวหาร และอุปมาโวหาร (๕) การใช้ภาพพจน์ พบว่ามีการใช้ อุปมา อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน นามนัย ปฏิทรรศน์ ปฏิปุจฉา สัทพจน์ ปฏิพจน์ ซึ่งการใช้ภาษาในลักษณะนี้ทำให้เนื้อหามีความน่าสนใจและดึงดูดความน่าสนใจของผู้อ่านเป็นอย่างดี ตลอดจนสามารถทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ควบคู่ความบันเทิงได้อีกด้วย

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาในด้านกลวิธีการเขียนคอแลมน์ซูบซิบการเมือง พบว่าผู้เขียนคอแลมน์ซูบซิบทางการเมืองใช้กลวิธีการเขียน ๕ ลักษณะ คือ (๑) กลวิธีการวางโครงสร้างเรื่อง ได้แก่ การตั้งชื่อเรื่อง การเปิดเรื่อง การนำเสนอเรื่อง และการปิดเรื่อง (๒) กลวิธีการเล่าเรื่อง ได้แก่ กลวิธีการเล่าเรื่องจากบุรุษที่ ๓ และกลวิธีการเล่าเรื่องจากบุรุษที่ ๑ (๓) กลวิธีการดำเนินเรื่อง ได้แก่ การเล่าเรื่องตามลำดับปฏิทิน การเล่าเรื่องย้อนต้น การสร้างความสนใจใคร่รู้ (๔) กลวิธีการเขียนเนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวนักการเมือง ได้แก่ การรู้จักลักษณะนิสัยของตัวนักการเมืองทางตรง และการรู้จักลักษณะนิสัยของตัวนักการเมืองทางอ้อม (๕) กลวิธีการแทรกน้ำเสียงของผู้เขียนในลักษณะ (๕.๑) น้ำเสียงของผู้เขียนที่มีต่อนักการเมือง ได้แก่ น้ำเสียงของผู้เขียนที่มีต่อนักการเมืองผ่านการใช้คำเรียกชื่อและสมญานาม น้ำเสียงของผู้เขียนผ่านการบรรยายพฤติกรรมของนักการเมือง (๕.๒) น้ำเสียงของผู้เขียนที่มีต่อพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาล ได้แก่ เรื่องการทำงานของฝ่ายรัฐบาล เรื่องการใช้กลยุทธ์ต่อสถานการณ์ทางการเมืองของฝ่ายรัฐบาล และเรื่องการใช้นโยบายทางการเมืองของฝ่ายรัฐบาล (๕.๓) น้ำเสียงของผู้เขียนที่มีต่อพรรคการเมืองฝ่ายค้าน ได้แก่ เรื่อง

การทำงานของฝ่ายค้าน เรื่องการใช้กลยุทธ์ต่อสถานการณ์ทางการเมืองของฝ่ายค้าน และเรื่องการใช้นโยบายทางการเมืองของฝ่ายค้าน

๑.๒.๓ วิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาในข่าว อาชญากรรมจากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พ.ศ. ๒๕๔๒-๒๕๔๖: คำและสำนวน ของนางจารุลักษณ์ นุตะวานิช (๒๕๔๘)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ ๒ ประการ คือ ประการแรกเพื่อศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาเกี่ยวกับลักษณะและความหมายของคำและสำนวนในข่าวอาชญากรรม ประการที่สองเพื่อศึกษาอิทธิพลของสังคมที่มีต่อการใช้คำและสำนวนในข่าวอาชญากรรม และอิทธิพลของคำและสำนวนที่มีต่อสังคม ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๒-๒๕๔๖ หนังสือพิมพ์ที่ใช้เก็บข้อมูลมีจำนวน ๔ รายชื่อ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ที่มียอดจำหน่ายสูงที่สุด คือ ไทยรัฐ เดลินิวส์ และหนังสือพิมพ์ที่ประชาชนนิยมถึงคุณภาพ คือ มติชน และสยามรัฐ รวมข้อมูลทั้งหมด ๗๒๐ ฉบับ

ผลการศึกษาสรุปได้ว่าการใช้คำลักษณะต่าง ๆ แบ่งเป็นการใช้คำตามการสร้างคำ ได้แก่ คำประสม คำผสม คำซ้อน การใช้คำตามการใช้ภาษา ได้แก่ การใช้คำกริยา คำขยาย คำแสดงเสียง คำสมญานามหรือฉายา คำภาษาปาก และคำหลอก ซึ่งลักษณะการใช้คำเหล่านี้ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจลักษณะของภาษาข่าวอาชญากรรมโดยทั่วไป ผลการศึกษากการใช้คำในข่าวอาชญากรรมสามารถแบ่งคำศัพท์ออกเป็นคำศัพท์เฉพาะข่าวอาชญากรรมและคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับข่าวอาชญากรรมเพราะบริบท นอกจากนี้ยังได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำพบว่ามีลักษณะเป็นความหมายกว้างออกทั้งสิ้น

ส่วนผลการศึกษาการใช้สำนวนพบว่ามีการใช้สำนวนที่สื่อถึงข่าวอาชญากรรมโดยเฉพาะที่เป็นสำนวนเก่ามีจำนวนน้อยกว่าสำนวนใหม่และมีการดัดแปลงสำนวนเก่าบางสำนวนเพื่อให้สื่อความหมายได้ดีขึ้น ส่วนการเปลี่ยนแปลงความหมายของสำนวนพบว่ามีลักษณะเช่นเดียวกับคำคือมีความหมายกว้างออกทั้งสิ้น และเมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้คำและสำนวนในข่าวอาชญากรรมกับสังคมพบว่าการใช้คำและสำนวนกับสังคมต่างมีอิทธิพลต่อกันและกัน

๑.๒.๔ วิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาลักษณะและการใช้คำสแลงใน นิตยสารบันเทิงภาษาไทย พุทธศักราช ๒๕๔๙ ของนางสาวอรุษา ถิวันดี (๒๕๕๑)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของคำสแลง การใช้ คำสแลง และความหมายของคำสแลงในนิตยสารบันเทิง โดยเก็บข้อมูลจากนิตยสาร บันเทิงภาษาไทยที่จำหน่ายในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ จำนวน ๕ รายชื่อ ได้แก่ *ทีวีพูล*, *สตาร์นิวส์*, *GOSSIP STAR*, *in magazine* และ *Oops!* รวมจำนวนทั้งหมด ๑๒๐ ฉบับ

ผลการศึกษาในด้านลักษณะของคำสแลงพบว่า มีวิธีการสร้างคำสแลง ๗ วิธี ได้แก่ การนำคำหรือวลีที่มีอยู่แล้วในภาษามาสื่อความหมายใหม่ การนำคำ หรือข้อความมาจากเหตุการณ์ปัจจุบัน สภาพแวดล้อม และสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ การกำหนดคำให้สื่อความหมายด้วยเสียง การนำคำเลียนเสียงธรรมชาติมาสื่อ ความหมาย การยืมคำ มีทั้งยืมคำจากภาษาต่างประเทศและยืมคำจากภาษาถิ่น การ ผวนคำ มีทั้งผวนคำปกติและผวนคำปกติกับคำเดิม และการสร้างคำขึ้นใหม่ มี ๔ วิธี ได้แก่ การดัดแปลงคำเดิม การเล่นเสียง การบัญญัติคำขึ้นใหม่ และการประกอบคำ

ในด้านจุดประสงค์ของการใช้คำสแลงพบว่า มี ๑๑ จุดประสงค์ ดังนี้ เพื่อแสดงความสนิทสนมและความเป็นกันเอง เพื่อสื่ออารมณ์ขัน เพื่อสร้างความ แปลกใหม่ เพื่อแสดงภาพลักษณ์ เพื่อยั่วล้อ เพื่อเสียดสี เพื่อหลีกเลี่ยงคำต้องห้าม และคำหยาบคาย เพื่อดำหนดิเตียน เพื่อนั่นย้ำความ เพื่อลดระดับความรุนแรง และ เพื่อหลีกเลี่ยงคำเดิมที่ใช้มาเป็นเวลานาน

ในด้านความหมายของคำสแลงจำแนกได้ ๓ ลักษณะคือ ความหมาย ตามการสื่อความรู้สึกและทัศนคติ มีทั้งความหมายที่สื่อความในทางที่ดีและสื่อความ ในทางที่ไม่ดี ความหมายใหม่ แบ่งเป็นความหมายแคบเข้าและความหมายกว้างออก และความหมายในบริบท มี ๓ ประเภทคือ ความหมายเฉพาะ ความหมายอุปมา และความหมายชวนคะนึ่ง

คำสแลงในนิตยสารบันเทิงมีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นด้วยการใช้ภาษาที่ แปลกใหม่แตกต่างกับการใช้ภาษาที่ถูกต้องของภาษาไทยมาตรฐาน ทั้งนี้เพื่อดึงดูด ความสนใจและทำให้ผู้อ่านเพลิดเพลินไปกับการอ่านนิตยสารบันเทิง

๑.๓ วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาภาษาจากเครื่องมือสื่อสารสมัยใหม่

วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาภาษาจากเครื่องมือสื่อสารสมัยใหม่มีทั้งหมด ๓ เรื่อง ดังนี้

๑.๓.๑ วิทยานิพนธ์เรื่องการวิเคราะห์ลักษณะภาษาของข้อความสั้นสำเร็จรูป (SMS) ภาษาไทยที่ใช้ในโทรศัพท์เคลื่อนที่ ของนางสาววลัยพร วิหคมาตย์ (๒๕๕๙)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการใช้คำ สำนวน ภาพพจน์ ตลอดจนการใช้รูปประโยคแสดงเจตนาของข้อความสำเร็จรูป (SMS)

ผลการศึกษาพบว่า การซ้ำและการละเป็นลักษณะภาษาเฉพาะของข้อความสั้นสำเร็จรูป (SMS) ที่ใช้ในโทรศัพท์เคลื่อนที่ ปรากฏการซ้ำเสียงมากที่สุด ร้อยละ ๘๓.๖๑ การละประธานมากที่สุดร้อยละ ๘๑.๖๔ แต่ไม่ปรากฏการละกริยา นอกจากนี้ปรากฏการใช้คำลงท้ายร้อยละ ๖.๙๒ การใช้คำภาษาต่างประเทศร้อยละ ๖.๖๖ การใช้คำที่สะกดแปลกไปจากปกติร้อยละ ๔.๐๕ การใช้คำกริยาวิเศษณ์ร้อยละ ๒.๓๕ การใช้อักษรย่อร้อยละ ๒.๐๖ การใช้คำสแลงร้อยละ ๑.๙๕ การใช้คำอุทานร้อยละ ๐.๖๖ และการใช้คำที่ปกติไม่ปรากฏร่วมกันร้อยละ ๐.๔๖

การใช้สำนวนที่ปรากฏในข้อความสั้นสำเร็จรูป (SMS) คิดเป็นร้อยละ ๐.๔๖ ของลักษณะการใช้ภาษาทั้งหมด โดยมีการใช้สำนวนใหม่มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๕๒.๓๘ และการใช้สำนวนเดิมคิดเป็นร้อยละ ๔๗.๖๒ ของการใช้สำนวนทั้งหมด

การใช้ภาพพจน์ที่ปรากฏในข้อความสั้นสำเร็จรูป (SMS) คิดเป็นร้อยละ ๕.๙๕ ของลักษณะการใช้ภาษาทั้งหมด โดยมีการใช้ภาพพจน์ชนิดอุปมาอุปไมยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๔๕ รองลงมาคือการใช้อริพจน์ร้อยละ ๑๗.๘๔ อุปมาร้อยละ ๘.๕๕ อุปลักษณะร้อยละ ๔.๘๓ การกล่าวเท็จความร้อยละ ๔.๐๙ บุคลาธิษฐานร้อยละ ๑.๘๖ และปฏิทรรศน์ร้อยละ ๐.๓๗

การใช้รูปประโยคแสดงวัตถุประสงค์ในการสื่อสารของข้อความสั้นสำเร็จรูป (SMS) มี ๒ ลักษณะ คือ การใช้รูปประโยคตามวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๘๑ การใช้รูปประโยคไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๑๙ โดยมีการใช้รูปประโยคบอกเล่ามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ

๖๓.๗๑ การใช้รูปประโยคคำถามร้อยละ ๒๒.๘๖ และการใช้รูปประโยคคำสั่งร้อยละ ๑๓.๔๓

ลักษณะภาษาที่ปรากฏในข้อความสั้นสำเร็จรูปทั้งหมดนี้มีความสัมพันธ์กับบริบททางสังคม ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร ปัจจัยด้านสื่อ และกลุ่มเป้าหมาย

๑.๓.๒ วิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาการใช้ภาษาในกระดานข่าวทางอินเทอร์เน็ตระหว่างเมษายน พ.ศ. ๒๕๔๗ ถึง เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๑ ของนางสาว วิลาสินี ต้นติวัฒนากุล (๒๕๕๐)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาลักษณะการใช้คำภาษาไทยตลอดจนการใช้ภาษาต่างประเทศในข้อความกระดานข่าวทางอินเทอร์เน็ต

ผลการศึกษาพบว่า การใช้คำภาษาไทยในกระดานข่าวทางอินเทอร์เน็ตปรากฏการละมากที่สุดร้อยละ ๔๙.๑๐ รองลงมาปรากฏการพิมพ์ซ้ำร้อยละ ๒๓.๒๗ การใช้คำที่สะกดต่างไปจากปกติร้อยละ ๑๐.๑๐ การใช้คำบอกมาลาร้อยละ ๕.๔๓ การตัดคำสั้นร้อยละ ๔.๐๑ การใช้อักษรย่อร้อยละ ๓.๖๙ การใช้รูปและเครื่องหมายร้อยละ ๒.๐๔ การใช้คำสแลงร้อยละ ๑.๔๐ และลักษณะที่ปรากฏน้อยที่สุดคือการใช้คำอุทานร้อยละ ๐.๙๖

การใช้ภาษาต่างประเทศในกระดานข่าวทางอินเทอร์เน็ตพบการเขียนทับศัพท์คำภาษาอังกฤษด้วยตัวอักษรภาษาไทยมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๖๙.๓๘ รองลงมาคือการใช้คำภาษาอังกฤษประกอบคำภาษาไทยพบร้อยละ ๑๕.๘๙ ส่วนการเขียนทับศัพท์คำภาษาอังกฤษด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษปรากฏร้อยละ ๘.๖๒ การเขียนทับศัพท์คำภาษาอังกฤษโดยการตัดคำและการใช้อักษรย่อพบร้อยละ ๕.๙๑ ส่วนการเขียนคำหรือวลีภาษาอังกฤษและมีคำแปลเป็นภาษาไทยกำกับพบน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๐.๒๐

ทางด้านลักษณะการใช้คำภาษาอังกฤษนั้น จากการศึกษาลักษณะของคำภาษาอังกฤษที่ปรากฏใช้ในข้อความกระดานข่าวทางอินเทอร์เน็ต ปรากฏการใช้คำนามมากที่สุดร้อยละ ๗๘.๗๙ รองลงมาคือการใช้คำกริยาร้อยละ ๑๗.๔๖ การใช้คำคุณศัพท์ร้อยละ ๒.๑๘ การใช้คำวิเศษณ์ร้อยละ ๐.๘๙ ส่วนการใช้คำอุทานและคำสันธานพบน้อยมากคิดเป็นร้อยละ ๐.๖๑ และ ๐.๐๗ ตามลำดับ นอกจากนี้

ลักษณะการสร้างคำภาษาอังกฤษที่ใช้ในกระดานข่าวทางอินเทอร์เน็ตพบว่า การสร้างคำแบบคำประสมพบมากที่สุดร้อยละ ๗๙.๑๕ ส่วนการสร้างคำแบบคำประสมพบร้อยละ ๒๐.๘๕

ส่วนคำและวลีภาษาอังกฤษที่ปรากฏใช้ในตำแหน่งต่างๆ ของประโยคจากการศึกษาปรากฏอยู่ในตำแหน่งกริยาของประโยคมากที่สุดร้อยละ ๔๔.๓๘ รองลงมาคือ ตำแหน่งส่วนขยายพบร้อยละ ๒๙.๕๘ ตำแหน่งประธานพบร้อยละ ๑๕.๐๐ และตำแหน่งกรรมพบร้อยละ ๑๑.๐๔ ซึ่งการใช้คำและวลีภาษาอังกฤษที่ปรากฏใช้ในกระดานข่าวอินเทอร์เน็ตปรากฏใช้ในระดับคำและวลีเท่านั้น อย่างไรก็ตามคำและวลีภาษาอังกฤษที่นำเข้ามาใช้ในภาษาไทยจะเป็นตามกฎเกณฑ์การเรียงคำในประโยคตามลักษณะโครงสร้างของภาษาไทย

๑.๓.๓ วิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาภาษาที่ใช้ในไดอารี่ออนไลน์: เดือนตุลาคม ๒๕๔๙ - เดือนมีนาคม ๒๕๕๐ ของนางสาวสุติภา คุประเสริฐ (๒๕๕๑)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาลักษณะทั่วไปของไดอารี่ออนไลน์ ลักษณะภาษาที่ใช้ในไดอารี่ออนไลน์ และอิทธิพลทางสังคมที่มีต่อไดอารี่ออนไลน์ โดยศึกษาจากเว็บไซต์ไดอารี่ออนไลน์ ๕ เว็บไซต์คือ yenta4.com storythai.com exteen.com saranair.com และ blogging.com ระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๔๙ ถึง เดือนมีนาคม ๒๕๕๐ รวมทั้งสิ้น ๒๙๕ ฉบับ

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทั่วไปของไดอารี่ออนไลน์มีส่วนประกอบ ๓ ส่วนคือ (๑) การตั้งชื่อไดอารี่ออนไลน์ ปรากฏการใช้ภาษา ๓ ลักษณะ โดยมีการใช้ภาษาอังกฤษมากที่สุดร้อยละ ๕๓.๒๒ รองลงมาคือ ภาษาไทยร้อยละ ๓๒.๒๐ และใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษน้อยที่สุดร้อยละ ๖.๔๔ (๒) การตั้งชื่อเรื่องปรากฏใช้ภาษา ๒ ลักษณะ โดยมีการใช้ภาษาไทยมากที่สุดร้อยละ ๘๕.๐๘ และใช้ภาษาอังกฤษน้อยที่สุดร้อยละ ๑๔.๙๒ (๓) เนื้อเรื่อง ซึ่งประกอบด้วย ๓ ส่วนคือ การเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการปิดเรื่อง (๓.๑) การเปิดเรื่องมี ๓ วิธีคือ การเปิดเรื่องด้วยการบรรยายมากที่สุดร้อยละ ๕๖.๙๕ รองลงมาคือการสรุปเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นร้อยละ ๓๑.๕๓ และการหักทายน้อยที่สุดร้อยละ ๑๑.๕๒ (๓.๒) การดำเนินเรื่องมี ๓ วิธีคือ การดำเนินเรื่องตามลำดับเหตุการณ์มากที่สุดร้อยละ ๔๓.๔๘ รองลงมาคือการดำเนินเรื่องแบบย้อนต้นร้อยละ ๓๑.๘๘ และการดำเนินเรื่องในปัจจุบันก่อน

และจึงดำเนินเรื่องในอดีตน้อยที่สุดคือร้อยละ ๒๔.๖๔ (๓.๓) การปิดเรื่องมี ๗ วิธี คือ การปิดเรื่องด้วยการแสดงความคิดเห็นมากที่สุดร้อยละ ๒๓.๐๕ รองลงมา คือ การใช้ปัจฉิมลิขิตร้อยละ ๑๒.๕๔ การอวยพรร้อยละ ๑๑.๑๙ การกล่าวขอบคุณ ร้อยละ ๙.๑๕ คำถามร้อยละ ๘.๔๗ การอ้ำลาร้อยละ ๗.๘๐ และปิดเรื่องด้วย คำประพันธ์น้อยที่สุดร้อยละ ๓.๗๓

ทางด้านลักษณะภาษาที่ใช้ในไดอารี่ออนไลน์ปรากฏ ๓ ลักษณะคือ (๑) การใช้คำปรากฏการใช้คำ ๑๐ ลักษณะคือ คำภาษาอังกฤษมากที่สุดร้อยละ ๔๔.๘๑ รองลงมาคือ คำตัดสั้นร้อยละ ๒๙.๒๓ คำสแลง ๑๐.๕๒ คำเลียนเสียง ร้อยละ ๕.๗๒ คำหยาบ ๔.๘๗ อักษรย่อ ๒.๕๑ คำภาษาจีนร้อยละ ๑.๖๓ คำภาษา ถิ่นร้อยละ ๐.๕๓ คำภาษาญี่ปุ่นร้อยละ ๐.๑๗ และคำภาษาฝรั่งเศสน้อยที่สุด ร้อยละ ๐.๐๔ (๒) การใช้สัญลักษณ์ปรากฏการใช้ ๓ ลักษณะ โดยใช้สัญลักษณ์ทาง คอมพิวเตอร์มากที่สุดร้อยละ ๕๖.๖๓ รองลงมาคือการใช้ตัวเลขร้อยละ ๒๗.๔๘ และการใช้เครื่องหมายทางคณิตศาสตร์น้อยที่สุดร้อยละ ๑๕.๘๙ (๓) การละคำใน ประโยค ปรากฏ ๕ ลักษณะ โดยละคำที่ทำหน้าที่เป็นประธานมากที่สุดร้อยละ ๘๖.๘๖ รองลงมาคือละคำที่ทำหน้าที่กรรمر้อยละ ๘.๔๓ การละคำที่ทำหน้าที่เป็น คำเชื่อมร้อยละ ๒.๓๔ การละคำที่ทำหน้าที่เป็นคำกริยาร้อยละ ๑.๕๗ และการละคำ ที่ทำหน้าที่บอกเจ้าของน้อยที่สุดร้อยละ ๐.๘๐

ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางด้านคำนั้น ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาการเปลี่ยนแปลง ทางด้านเสียงและการสะกดคำ ผลการศึกษาพบว่า (๑) การเปลี่ยนแปลงด้านเสียงคิด เป็นร้อยละ ๘๓.๖๑ ของการเปลี่ยนแปลงทางด้านคำ และปรากฏ ๓ ลักษณะคือ การเปลี่ยนแปลงเสียงสระมากที่สุดร้อยละ ๕๘.๘๗ รองลงมาคือ การเปลี่ยนแปลง ทางด้านพยัญชนะร้อยละ ๓๗.๔๙ และการเปลี่ยนแปลงเสียงวรรณยุกต์ใช้น้อยที่สุด ร้อยละ ๓.๖๔ และ (๒) การเปลี่ยนแปลงทางด้านการสะกดคำคิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓๙ ของการเปลี่ยนแปลงทางด้านคำ และปรากฏ ๒ ลักษณะ คือ การเพิ่มตัว สะกดมากที่สุดร้อยละ ๗๘.๐๔ รองลงมาคือ การเปลี่ยนแปลงตัวสะกดร้อยละ ๒๑.๙๖

การศึกษาอิทธิพลทางสังคมที่มีต่อไดอารี่ออนไลน์ พบว่าสังคมมี อิทธิพลต่อไดอารี่ออนไลน์ทางด้านเนื้อหา โดยเหตุการณ์ในสังคมที่มีอิทธิพลต่อ

เนื้อหาแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ วันสำคัญต่าง ๆ เหตุการณ์บ้านเมือง และคนในสังคม

๑.๔ วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาภาษาถิ่น

วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาภาษาถิ่นมี ๔ เรื่อง แบ่งเป็นการศึกษาเชิงภูมิศาสตร์ภาษาถิ่น ๑ เรื่อง การศึกษาแนวภาษาศาสตร์สังคม ๒ เรื่อง และการศึกษาระบบเสียง ๑ เรื่อง ดังนี้

๑.๔.๑ วิทยานิพนธ์ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ ของนางสาวปภัสรา คำวชิรพิทักษ์ (๒๕๕๙)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบของคำศัพท์และการกระจายของศัพท์ภาษาไทยถิ่นต่างๆ คือ ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาไทยถิ่นโคราช ที่ใช้พูดในจังหวัดชัยภูมิ เพื่อให้ทราบว่าในจังหวัดชัยภูมิมีการใช้ภาษาไทยถิ่นใดในบริเวณใดบ้าง แล้วนำผลการศึกษามาทำแผนที่ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ และเปรียบเทียบแผนที่ภาษาดังกล่าวกับแผนที่ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดชัยภูมิที่ศึกษาโดยใช้ระบบวรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ โดยคัดเลือกหน่วยอรรถจำนวน ๓๐ หน่วยอรรถ มาสร้างแบบสอบถามเพื่อส่งไปสอบถามผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน ๑,๕๕๗ หมู่บ้าน ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน ๑,๓๐๘ ชุด แต่เป็นแบบสอบถามเสียจำนวน ๕๐ ชุด ดังนั้นแบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัยนี้จึงมีจำนวนทั้งสิ้น ๑,๒๕๘ ชุด

ผลการวิจัยพบว่า การใช้ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดชัยภูมิแบ่งได้เป็น ๓ บริเวณ ได้แก่

๑. บริเวณที่ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสาน ภาษาไทยถิ่นอีสานเป็นภาษาไทยถิ่นที่ใช้มากที่สุดที่จังหวัดชัยภูมิปรากฏบริเวณพื้นที่ทั้งหมดของอำเภอเกษตรสมบูรณ์ อำเภอหนองบัวแดง อำเภอกอนสาร อำเภอบ้านเขว้า อำเภอบ้านแท่น และอำเภอกักดีชุมพล นอกจากนี้ พบว่ามีการใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานในบริเวณพื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอเมือง อำเภอภูเขียว อำเภอแก้งคร้อ อำเภอจัตุรัส อำเภอกอนสวรรค์ อำเภอเทพสถิต อำเภอหนองบัวระเหว และกิ่งอำเภอซับใหญ่

๒. บริเวณที่ใช้ภาษาไทยถิ่นโคราช ภาษาไทยถิ่นโคราชเป็นภาษาไทยถิ่นที่ใช้รองลงมาจากภาษาไทยถิ่นอีสาน ปรากฏบริเวณพื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอ

บำเหน็จณรงค์และอำเภอนีนสง่าโดยมีบางหมู่บ้านในตำบลบ้านเพชร ตำบลโคกเริงรัมย์ ตำบลโคกเพชรพัฒนา และตำบลบ้านตาล อำเภอบำเหน็จณรงค์ ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสาน ส่วนในอำเภอนีนสง่านั้น ทุกหมู่บ้านในตำบลหนองจิม และบางหมู่บ้านในตำบลตาเนิน ตำบลกะฮาด และตำบลวังงาม ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสาน

นอกจากนี้พบว่ามีการใช้ภาษาไทยถิ่นโคราชในบางหมู่บ้านของตำบลบ้านค่ายและตำบลโนนสำราญ อำเภอเมือง ตำบลบ้านขามและตำบลหนองบัวโคก อำเภอจัตุรัส ตำบลวะตะแบก ตำบลห้วยยายจิว ตำบลนางยางหลัก และตำบลบ้านไร่ อำเภอเทพสถิต ตำบลวังตะเฒ่าและตำบลห้วยแย้ อำเภอหนองบัวระเหว และตำบลซับใหญ่ ตำบลท่ากูบ และตำบลตะโกทอง กิ่งอำเภอซับใหญ่

๓. บริเวณที่ใช้ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นกลางเป็นภาษาไทยถิ่นที่ใช้กันน้อยที่สุดในจังหวัดชัยภูมิ พบในบางหมู่บ้านของตำบลกุดตุ้ม ตำบลนาฝาย ตำบลบ้านเล่า ตำบลซับสีทอง ตำบลบ้านค่าย ตำบลโพหนอง ตำบลท่าหินโงม ตำบลห้วยด่อน และตำบลโนนสำราญ อำเภอเมือง ตำบลบ้านแก้ง ตำบลผักปัง ตำบลกวางโจน ตำบลโคกสะอาด ตำบลหนองคอนไทย ตำบลโอโธ และตำบลบ้านเพชร อำเภอภูเขียว ตำบลหนองสังข์ ตำบลหนองไผ่ ตำบลท่ามะเไฟหวาน และตำบลเก่าย่ำดี อำเภอแก้งคร้อ และตำบลห้วยไร่ อำเภอคอนสวรรค์

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า มีบางหมู่บ้านใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นร่วมกัน คือ ภาษาไทยถิ่นกลางร่วมกับภาษาไทยถิ่นอีสาน ภาษาไทยถิ่นกลางร่วมกับภาษาไทยถิ่นโคราช ภาษาไทยถิ่นกลางร่วมกับภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาไทยถิ่นโคราช และบางหมู่บ้านไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าใช้ภาษาไทยถิ่นใด เพราะมีการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ ปะปนกันไม่เข้าหลักเกณฑ์การใช้ภาษาไทยถิ่นตามที่กำหนด

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ทำให้ประชาชนในจังหวัดชัยภูมิใช้ภาษาไทยถิ่นหลายภาษา เนื่องมาจากประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิในด้านการอพยพตั้งถิ่นฐานและการเมืองการปกครอง ที่ตั้งและอาณาเขตของจังหวัดชัยภูมิและการติดต่อสื่อสารอย่างเป็นทางการ

ผลที่ได้จากการศึกษาเปรียบเทียบแผนที่ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดชัยภูมิที่ศึกษาโดยใช้คำศัพท์เป็นเกณฑ์กับแผนที่ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดชัยภูมิที่ศึกษาโดยใช้ระบบวรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ พบว่า สามารถแบ่งบริเวณการใช้ภาษาไทยถิ่นในจังหวัด

ชัยภูมิได้เป็นบริเวณที่ใช้ภาษาไทยถิ่นเหมือนกันและบริเวณที่ใช้ภาษาไทยถิ่นแตกต่างกัน โดยบริเวณที่ใช้ภาษาไทยถิ่นเหมือนกัน ได้แก่ บริเวณที่ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสาน ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าเป็นเพราะประวัติความเป็นมาของจังหวัดชัยภูมิในด้านการอพยพตั้งถิ่นฐานและการเมืองการปกครอง รวมทั้งที่ตั้งและอาณาเขตของจังหวัดชัยภูมิซึ่งอยู่ติดกับจังหวัดที่ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสาน สำหรับบริเวณที่ใช้ภาษาไทยถิ่นแตกต่างกัน ได้แก่ บริเวณที่ใช้ภาษาไทยถิ่นโคราช บริเวณที่ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาไทยถิ่นโคราชและบริเวณที่ใช้ภาษาไทยถิ่นกลาง ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าความแตกต่างดังกล่าวเป็นผลเนื่องมาจากสาเหตุหลัก ๒ ประการ คือ วิธีเก็บข้อมูล และความร่วมมือของผู้ตอบแบบสอบถามและผู้บอกภาษา

๑.๔.๒ วิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำของคนสามระดับอายุในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดชุมพร ของนางสาวนันทพร ศรีจิตติ (๒๕๕๐)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำของคนสามระดับอายุและวิเคราะห์การแปรด้านเสียง ศัพท์ และความหมายของคำในภาษาไทยถิ่นใต้ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร โดยใช้คำที่ภาษาไทยถิ่นใต้ใช้รูปศัพท์ต่างกับภาษาไทยมาตรฐาน จำนวน ๕๐๐ คำ ทดสอบกับผู้บอกภาษาทั้งชายและหญิงจำนวน ๑๘ คน แบ่งเป็น ๓ ระดับอายุ คือ ระดับอายุที่ ๑ อายุตั้งแต่ ๕๕-๖๕ ปี ระดับอายุที่ ๒ อายุตั้งแต่ ๓๕-๔๕ ปี และระดับอายุที่ ๓ อายุตั้งแต่ ๑๕-๒๕ ปี

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า คนสามระดับอายุจะนำศัพท์อื่นมาใช้ร่วมหรือใช้แทนศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ร้อยละ ๙๑.๘ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ ๑ จะใช้ศัพท์เดิมมากกว่าระดับอายุอื่นๆ ส่วนผู้บอกภาษาระดับอายุที่ ๓ จะนำศัพท์อื่นมาใช้แทนศัพท์เดิมมากกว่าผู้บอกภาษาระดับอายุที่ ๑ และ ๒

การแปรด้านเสียงเป็นการแปรโดยไม่มีเงื่อนไข แบ่งเป็นการแปรเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ การแปรด้านศัพท์แบ่งเป็นการแปรโดยการใช้รูปแปรของศัพท์เดิมและการใช้ศัพท์อื่น ส่วนการแปรด้านความหมายแบ่งเป็นการแปรความหมายกว้างออกและความหมายแคบเข้าซึ่งมักพบในกลุ่มผู้บอกภาษาระดับอายุที่ ๒ และระดับอายุที่ ๓

๑.๔.๓ วิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาการแปรเสียงสระในภาษาไทยถิ่นขอนแก่นตามปัจจัยทางสังคม ของนางสาวชัชฎา เรืองประยูร (๒๕๕๓)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแปรเสียง (ə), (o), (ia) และ (ua) ในภาษาไทยถิ่นขอนแก่น และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการแปรของเสียงดังกล่าวกับปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุ ถิ่นที่อยู่อาศัย ทักษะติดต่อภาษา และเพศ โดยผู้วิจัยศึกษาตัวแปรอายุ ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุ ๑๕-๒๕ ปี (กลุ่มวัยรุ่น) กลุ่มอายุ ๓๕-๔๕ ปี (กลุ่มวัยกลางคน) และกลุ่มอายุ ๕๕-๖๕ ปี (กลุ่มวัยชรา) ตัวแปรถิ่นที่อยู่อาศัย ๒ ชุมชน คือ ชุมชนเมือง (อำเภอเมืองขอนแก่น) และชุมชนชนบท (อำเภอหนองนาคำ) ตัวแปรทักษะติดต่อภาษาประกอบด้วยทัศนคติทางบวกและทัศนคติทางลบ และตัวแปรเพศ ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง

ผลการศึกษาพบว่า เสียง (ə) มีรูปแปร ๒ รูปแปร คือ [ə] และ [ɨ] เสียง (o) มีรูปแปร ๕ รูปแปร คือ [o] [u] [a] [ua] และเสียง [ɔ] (ia) มีรูปแปร ๒ รูปแปร คือ [ia] และ [ɨa] และเสียง (ua) มีรูปแปร ๒ รูปแปร คือ [ua] และ [a:] โดยสระทั้ง ๔ เสียงยังคงปรากฏการใช้แบบภาษาไทยถิ่นขอนแก่นมากที่สุด

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการแปรของเสียงดังกล่าวกับปัจจัยทางสังคมทั้ง ๔ ปัจจัยแบบไม่ควบคุมตัวแปรพบว่า ปัจจัยอายุ ถิ่นที่อยู่อาศัย ทักษะติดต่อภาษา มีความสัมพันธ์กับเสียง (ə), (o), (ia) และ (ua) ส่วนปัจจัยเพศมีความสัมพันธ์กับเสียง (ia) เพียงเสียงเดียว และเมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบควบคุมตัวแปรอื่นพบว่า ตัวแปรอายุมีความสัมพันธ์กับเสียง (ə), (o), และ (ua) ตัวแปรถิ่นที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับเสียง (ə) และ (o) ส่วนตัวแปรเพศมีความสัมพันธ์กับเสียง (ia) สำหรับตัวแปรทัศนคติต่อภาษาไม่มีความสัมพันธ์กับการแปรของเสียง (ə), (o), (ia) และ (ua) ในภาษาไทยถิ่นขอนแก่น

๑.๔.๔ วิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาาระบบเสียงภาษาไทยถิ่นเหนือที่ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สลด จังหวัดตาก ของนางสาวมยุรี พูนผลวัฒนาภรณ์ (๒๕๕๓)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบเสียง และโครงสร้างพยางค์ในภาษาไทยถิ่นเหนือที่บ้านห้วยม่วง ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สลด จังหวัดตาก การศึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยนำคำศัพท์พื้นฐานมาสอบถามผู้บอกภาษาเพศหญิงที่มีอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๔ คน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาหน่วยเสียงพยัญชนะ และหน่วยเสียงสระโดยการหาคู่เทียบเสียง และใช้แบบทดสอบ

เสียงวรรณยุกต์ของ ศาสตราจารย์ ดร.วิลเลียม เจ. เกดเนีย มาวิเคราะห์หาหน่วยเสียงวรรณยุกต์ จากนั้นจึงวิเคราะห์โครงสร้างพยางค์ของคำ

ผลการศึกษาพบว่า ภาษาไทยถิ่นเหนือที่บ้านห้วยม่วง ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว ๒๐ หน่วยเสียง หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย ๙ หน่วยเสียง หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบ ๖ หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระ ๒๐ หน่วยเสียง เป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยว ๑๘ หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระประสม ๒ หน่วยเสียง ซึ่งหน่วยเสียงสระประสมแต่ละหน่วยเสียงมีเสียงย่อย ๒ เสียง มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๖ หน่วยเสียง

ลักษณะโครงสร้างพยางค์ของคำในภาษาไทยถิ่นเหนือที่บ้านห้วยม่วง ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก แบ่งเป็น ๔ แบบ คือ โครงสร้างคำพยางค์เดียว โครงสร้างคำสองพยางค์ โครงสร้างคำสามพยางค์ และโครงสร้างคำสี่พยางค์

๑.๕ วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์

วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์มี ๑ เรื่อง คือ

๑.๕.๑ วิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาการตั้งชื่อของชาวไทยมุสลิมชุมชนมัสยิดต้นสน เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร ของนายวาริต เจริญราษฎร์ (๒๕๕๔)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการตั้งชื่อของชาวไทยมุสลิมในชุมชน มัสยิดต้นสน เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรอายุและเพศ ชื่อที่นำมาวิเคราะห์คือชื่อจริงของชาวไทยมุสลิม มัสยิดต้นสน เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร จำนวน ๑,๒๔๔ รายชื่อ ข้อมูลด้านอายุจำแนกเป็นกลุ่มอายุ ๕๔-๗๒ ปี ๓๕๖ รายชื่อ กลุ่มอายุ ๑-๕๓ ปี ๘๘๘ รายชื่อ ส่วนข้อมูลด้านเพศจำแนกเป็นเพศชาย ๕๐๐ รายชื่อ เพศหญิง ๗๔๔ รายชื่อ

ผลการศึกษาพบว่าบุคคลที่ตั้งชื่อให้ชาวไทยมุสลิมทั้งเพศชายและหญิง ทั้งกลุ่มอายุ ๕๔-๗๒ ปี และกลุ่มอายุ ๑-๕๓ ปี ได้แก่บิดามากที่สุด รองลงมาคือญาติผู้ใหญ่เพศชาย และผู้นำทางศาสนาตามลำดับ ซึ่งผู้ตั้งชื่อทั้งหมดเป็นเพศชาย

ด้านภาษาที่ใช้ตั้งชื่อพบว่าชื่อของคนที่มีอายุระหว่าง ๕๔-๗๒ ปี จะเป็นชื่อไทยมุสลิมน้อยกว่าชื่อของคนที่มีอายุระหว่าง ๑-๕๓ ปี และชื่อของเพศชายจะเป็นชื่อไทยมุสลิมมากกว่าเพศหญิง

ด้านความหมายของชื่อตามตัวแปรเพศพบว่าชื่อของเพศชายและเพศหญิงเป็นชื่อที่มีความหมายที่แสดงถึงคุณธรรม ความดีงามมากที่สุดเช่นเดียวกัน ความหมายของชื่อที่ปรากฏรองลงมาของเพศชายเป็นชื่อที่มีความหมายแสดงถึงความสุข ความเจริญ ส่วนความหมายของชื่อที่ปรากฏรองลงมาของเพศหญิงเป็นชื่อที่มีความหมายที่แสดงถึงความสวยงามน่าพึงใจ ส่วนความหมายของชื่อตามตัวแปรอายุพบว่าชื่อของชาวไทยมุสลิมทั้งกลุ่มอายุ ๕๔-๗๒ ปี และกลุ่มอายุ ๑-๕๓ ปี ลำดับแรกเป็นชื่อที่มีความหมายเกี่ยวกับคุณธรรม ความดีงาม และลำดับรองลงมาเป็นชื่อที่มีความหมายเกี่ยวกับความสุข ความเจริญ เช่นเดียวกัน

ด้านความเชื่อที่สะท้อนจากชื่อพบว่าปรากฏความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับหลักศรัทธาในศาสนาอิสลาม ประกอบด้วย การศรัทธาในพระเจ้า และการศรัทธาในบรรดาศาสดา ความเชื่อเกี่ยวกับภาวะแห่งความเป็นปาวของพระเจ้า ประกอบด้วย ความสุขความเจริญ ปัจจัยยังชีพ เกียรติยศ ความนิยมยกย่อง และขวัญ กำลังใจ ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งสร้างของพระเจ้า ความเชื่อเกี่ยวกับหน้าที่ต่อตนเอง ผู้อื่น และศาสนาตามวัฒนธรรมอิสลาม ประกอบด้วย การนุญฮาด การเป็นผู้นำ และความรักในหมู่มุสลิม ความเชื่อเกี่ยวกับจริยธรรมอิสลาม ประกอบด้วย การทำความดี ความเมตตา สัจจะ ความซื่อสัตย์ ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความสะอาด ความอดทน ความกตัญญูรู้คุณ มารยาทตามวัฒนธรรมอิสลาม ความบริสุทธิ์ใจ และการระบับความโกรธ ความเชื่อเกี่ยวกับการแสดงความสัมพันธ์ทางเครือญาติ เชื่อสาย

ด้านค่านิยมที่สะท้อนจากชื่อพบค่านิยมเกี่ยวกับคุณธรรม ความดีงามมากที่สุด รองลงมาได้แก่ค่านิยมเกี่ยวกับความสุข ความเจริญ และค่านิยมเกี่ยวกับความสวยงาม น่าพึงใจ ตามลำดับ

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าอิทธิพลจากนโยบายทางการเมืองแต่ละสมัย มีผลต่อการตั้งชื่อของชาวไทยมุสลิมในชุมชนมัสยิดต้นสน เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นแนวคิดเกี่ยวกับเพศ และยังสะท้อนให้เห็นความเชื่อ ค่านิยมด้านต่าง ๆ ตามทัศนคติของชาวมุสลิมอย่างชัดเจน ซึ่งผลการศึกษานี้ช่วยให้เข้าใจวัฒนธรรมทางภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อของชาวไทยมุสลิม รวมทั้งยังส่งผลให้มีความเข้าใจกลุ่มชาวไทยมุสลิมได้ดียิ่งขึ้น

๒. วิทยานิพนธ์ด้านวรรณกรรม

๒.๑ วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่น

วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นเป็นวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นภาคกลางทั้ง ๒ เรื่อง คือ

๒.๑.๑ วิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาบทบาททำขวัญนาคภาคกลางในด้านจารีตนิยมและวรรณศิลป์ ของนางสาวนันท์ดา จงมีสุข (๒๕๔๗)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์บทบาททำขวัญนาคภาคกลางด้านจารีตนิยมและวรรณศิลป์ ซึ่งจากการศึกษาจารีตนิยมในการทำขวัญนาคภาคกลางพบว่า บททำขวัญนาคภาคกลางประกอบด้วยเนื้อหา ๘ ภาค ได้แก่ ภาคประณามพจน์ ภาคกำเนิดนาค ภาคขนานนามนาค ภาคสอนนาค ภาคชมบายศรี ภาคเคารพผ้าไตร ภาคอัญเชิญขวัญ และภาคเวียนเทียน เนื้อหาแต่ละภาคล้วนมีจุดมุ่งหมายเน้นให้เกิดความกตัญญูต่อบุพการีและสร้างสรรค์คุณความดี รวมทั้งแสดงความเชื่อต่าง ๆ ที่สะท้อนอิทธิพลของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย

บททำขวัญนาคภาคกลางที่ศึกษามีลักษณะเฉพาะทางวรรณศิลป์ที่สำคัญคือความง่ายและความงาม ความง่ายเป็นปัจจัยให้ผู้ฟังส่วนใหญ่ที่เป็นชาวบ้านในท้องถิ่นเข้าใจเนื้อหาของบททำขวัญนาค ส่วนความงามเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้ฟังเกิดความประทับใจ ซึ่งหากหมอขวัญคนใดสร้างความประทับใจได้มากก็จะมีผู้ว่าจ้างมากขึ้นด้วย หมอขวัญต่างตระหนักถึงความสำคัญเรื่องนี้ จึงทำให้บททำขวัญนาคภาคกลางมีลักษณะเฉพาะทางวรรณศิลป์คือความง่ายและความงาม

ส่วนแนวโน้มของการทำขวัญนาคภาคกลางจากการประมวลแบบสอบถามพบว่าในปัจจุบันคนภาคกลางยังคงนิยมทำขวัญนาคเมื่อประกอบพิธีอุปสมบท อีกทั้งยังตระหนักในความศักดิ์สิทธิ์ ความสำคัญ และคุณประโยชน์ของการทำขวัญนาค อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การทำขวัญนาคได้รับการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ส่วนวิธีประกอบพิธีทำขวัญนาคที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันก็คือการเชิญหมอขวัญมาทำขวัญนาค

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าปัจจุบันกำลังเป็นช่วงรอยต่อของการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำขวัญนาค จากเดิมการเชิญหมอขวัญมาทำพิธีเปลี่ยนเป็นการนิมนต์พระมาเทศน์มากขึ้น อีกทั้งหมอขวัญรุ่นใหม่ที่จะเป็นผู้สืบทอดการทำขวัญนาคก็มีจำนวนน้อย ดังนั้นการทำขวัญนาคภาคกลางจึงมีแนวโน้มลดลง

๒.๑.๒ วิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของวรรณกรรมเพลง
ร่ำวง ของนางสาวชูวงศ์ กลิ่นเลขา (๒๕๔๘)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ เพื่อรวบรวม
วรรณกรรมเพลงร่ำวง เพื่อวิเคราะห์คุณค่าด้านศิลปะการใช้ภาษาในการประพันธ์
เพลงร่ำวง และเพื่อวิเคราะห์คุณค่าด้านเนื้อหาของเพลงร่ำวง

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า คุณค่าด้านศิลปะการใช้ภาษาในการประพันธ์
เพลงร่ำวง ประกอบด้วย คุณค่าด้านศิลปะการใช้ถ้อยคำ ได้แก่ การใช้คำเรียบง่าย
ตรงไปตรงมา การเล่นเสียงของคำ การกลายเสียงของคำ การเล่นคำ การใช้ถ้อยคำที่
มีความหมายโดยนัย และการใช้ถ้อยคำเสียดสีประชดประชัน คุณค่าด้านศิลปะการ
ใช้สำนวนโวหาร ประกอบด้วย โวหารการเขียน ได้แก่ บรรยายโวหาร พรรณาโวหาร
และเทศนาโวหาร กับภาพพจน์ อันได้แก่ อุปมา อุปลักษ์ณ์ บุคลาธิษฐาน สัญลักษณ์
อธินามนัย อติพจน์ และสัทพจน์

ศิลปะการใช้ภาษาในการประพันธ์เพลงร่ำวงเป็นคุณค่าที่เกิดจาก
ผู้ประพันธ์เพลงร่ำวงมีศิลปะใช้ภาษาที่เรียบง่ายแต่มีความไพเราะและมีความหมาย
ลึกซึ้งคมคาย นอกจากนั้นยังมีการใช้ลีลาการแต่งที่ก่อให้เกิดความสนุกสนาน เพลง
ร่ำวงจึงเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงจิตใจของผู้ฟังได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีคุณค่าใน
การให้ความบันเทิงผสมผสานวิธีการสอดแทรกความรู้ ให้อารมณ์ แง่คิด และ
จินตนาการ เหมาะสมกับลักษณะกิจกรรมเพื่อสร้างความบันเทิงแบบไทย

ส่วนคุณค่าด้านเนื้อหาของเพลงร่ำวงพบว่า เนื้อหาของเพลงร่ำวงมี
คุณค่าในการสะท้อนสังคมให้เห็นวิถีชีวิตเกษตรกรไทย ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์และ
สิ่งเหนือธรรมชาติ ประเพณีไทย กิจกรรมเพื่อความบันเทิง วิธีการเดินทางและ
การติดต่อสื่อสาร นโยบายของรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม หลักธรรมใน
พุทธศาสนา ส่วนคุณค่าในการให้แง่คิดประกอบด้วย การให้แง่คิดในการศึกษา การ
ให้แง่คิดในการทำงาน การให้แง่คิดในการปฏิบัติตนในฐานะพุทธศาสนิกชน การ
ปฏิบัติตนในฐานะกุลสตรี การปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองดี และการปฏิบัติตนใน
ฐานะผู้ครองเรือน

นอกจากนี้ผลการศึกษาวิเคราะห์คุณค่าด้านเนื้อหาของเพลงร่ำวงยัง
สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่สนับสนุนว่าเพลงร่ำวงมีคุณค่าต่อสังคม

ไทยทั้งในด้านความบันเทิง ด้านศิลปวัฒนธรรม จริยธรรม ปรัชญาการดำเนินชีวิต ด้านการเมืองการปกครองและเศรษฐกิจในระดับมากถึงมากที่สุด ดังนั้นเนื้อเพลง รำวงจึงมีส่วนสะท้อนวิถีชีวิต สังคม และวัฒนธรรมไทย

๒.๒ วิทยานิพนธ์ที่ศึกษานวนิยายและเรื่องสั้น

วิทยานิพนธ์ที่ศึกษานวนิยายและเรื่องสั้นแบ่งเป็นการศึกษานวนิยาย ๕ เรื่อง ศึกษาเรื่องสั้น ๒ เรื่อง ดังนี้

๒.๒.๑ วิทยานิพนธ์เรื่องการวิเคราะห์จากต้นตื้นสำคัญในนวนิยาย สยองขวัญของจินตวิวิธน์ ของนายวิภาพ คุ้มทัพ (๒๕๔๗)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีจุดมุ่งหมาย ๒ ประการ ประการแรกคือเพื่อวิเคราะห์กลวิธีการสร้างจากต้นตื้นสำคัญในนวนิยายสยองขวัญของจินตวิวิธน์ วิวิธน์ ในฐานะองค์ประกอบสำคัญทั้งภูมิหลังทางกายภาพและภูมิหลังทางจิตใจ ประการที่สองคือเพื่ออธิบายแนวคิดและเอกลักษณ์ของจินตวิวิธน์ โดยพิจารณาองค์ประกอบภายในจากต้นตื้นสำคัญ โดยเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ จากนวนิยายของผู้ประพันธ์จำนวน ๓๖ เรื่อง เป็นผลงานที่ตีพิมพ์เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๘-๒๕๓๑

ผลการศึกษาพบว่า นวนิยายสยองขวัญของจินตวิวิธน์ ผู้ประพันธ์ให้ความสำคัญแก่การสร้างความขัดแย้งระหว่างตัวละครฝ่ายมนุษย์และตัวละครฝ่ายอำนาจลับ เป็นภูมิหลังทางจิตใจของตัวละครในจากต้นตื้นสำคัญ และเป็นฝ่ายเสนอความคิดเรื่องทำได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ผ่านจากต้นตื้นสำคัญในงานนวนิยายของผู้ประพันธ์ นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ยังเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบต่าง ๆ ในจากต้นตื้นสำคัญนั้นอย่างพิถีพิถันตั้งใจ โดยใช้ความรู้ความสงสัยใคร่รู้ ทำให้เกิดการติดตาม สืบสวน จินตนาการ และการคาดเดา เพื่อโน้มนำอารมณ์ผู้อ่านไปสู่จากต้นตื้นสำคัญ

ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งคือนวนิยายสยองขวัญของจินตวิวิธน์ มีลักษณะคล้ายวรรณกรรมกอธิคใหม่ กล่าวคือ รูปทรงสถาปัตยกรรมกอธิคได้รับการออกแบบใหม่ด้วยจินตนาการของผู้ประพันธ์เองให้มีความสง่างามแบบผสมผสาน สถาปัตยกรรมไทย ตัวละครที่อาศัยอยู่ในบ้านในฐานะเจ้าของ มีลักษณะทางสังคมที่แตกต่างจากความเป็นสามัญธรรมดา ผู้ประพันธ์กำหนดให้เป็นเจ้าจากดินแดนห่างไกลจากการรับรู้ในชีวิตประจำวันตามปกติของผู้อ่าน และผู้ประพันธ์ออกแบบ

ตัวละครฝ่ายอำนาจลึกลับอย่างหลากหลาย ไม่ใช่เพียงแค่ภูติผีปิศาจตามความเชื่อแบบไสยศาสตร์เท่านั้น ยังมีทั้งมนุษย์ต่างดาว ต่างภพ และที่ปรากฏในรูปผลงานทั้งที่มาจากภายในตัวมนุษย์เองและในจักรวาลกว้างใหญ่ ซึ่งสร้างขึ้นด้วยความเชื่อแบบวิทยาศาสตร์

จินตวิธี วิวัธน์ แสดงให้เห็นว่า แม้ว่าจะมีวัตถุประสงค์เพื่อความสำเร็จอารมณ์แก่ผู้อ่าน แต่นวนิยายสยองขวัญของผู้ประพันธ์มีลักษณะเป็นบันเทิงคดีที่มีคุณค่าในเชิงปรัชญาคือ ผู้ประพันธ์มีความศรัทธาในความเป็นมนุษย์

๒.๒.๒ วิทยานิพนธ์เรื่องการใช้ภาษาเพื่อสื่อจินตภาพในนวนิยายของปิยะพร คักดีเกษม ของนางสาวอภิรัตน์ โมทเนยชาติ (๒๕๔๗)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาในการสร้างจินตภาพในนวนิยายของปิยะพร คักดีเกษม ผลการศึกษาพบว่าปิยะพร คักดีเกษม มีกลวิธีการใช้ภาษาในลักษณะต่างๆ ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพที่ลึกซึ้งและทำให้ผู้อ่านเกิดความสะเทือนอารมณ์ อันได้แก่ กลวิธีการใช้คำ การใช้ประโยค การใช้เครื่องหมาย การใช้ภาพพจน์ และสัญลักษณ์ ลักษณะการใช้ภาษาดังกล่าวช่วยสร้างจินตภาพทำให้ผู้อ่านนึกเห็นภาพและเกิดความรู้สึกคล้อยตามไปกับเนื้อเรื่องได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้การใช้ภาษาในนวนิยายของปิยะพร ยังเน้นการให้ภาพของแสงสี การสื่ออารมณ์ความรู้สึก และการเน้นย้ำสารที่ต้องการสื่อให้เห็นความประณีตพิถีพิถันในการสร้างจินตภาพ ที่ทำให้เกิดความงดงามทางวรรณศิลป์ ส่งผลให้นวนิยายหลายเรื่องของปิยะพรได้รับรางวัลจากคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติและเป็นที่นิยมในหมู่ผู้อ่านอย่างแพร่หลาย

๒.๒.๓ วิทยานิพนธ์เรื่องตัวละครหญิงในนวนิยายของศรีบูรพา: การศึกษาด้านภาพ บทบาท และสำนึกทางสังคม ของนายอรรถภาค เล้าจินตนาศรี (๒๕๔๘)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและบทบาท ที่มาและพัฒนาการของสำนึกทางสังคม และพัฒนาการทางด้านต่างๆ ของตัวละครหญิงในนวนิยายของศรีบูรพา

ผลการวิจัยพบว่า สถานภาพและบทบาททั้งที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกันของตัวละครหญิงในนวนิยายของศรีบูรพามีความสำคัญต่อโครงเรื่อง

ของนวนิยายและมีผลต่อชะตากรรมของตัวละครไม่มากนักน้อย สำนักทางสังคมของตัวละครหญิงในนวนิยายของศรีบูรพาเกิดจากประสบการณ์ตรงและผลกระทบจากเหตุการณ์ต่อตัวละครหญิง โดยเริ่มต้นจากความต้องการสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลไปสู่สำนักในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม พัฒนาการบุคลิกภาพภายในของตัวละครหญิงเป็นผลมาจากการได้รับบทเรียนจากความผิดพลาดในชีวิตพัฒนาการด้านสถานภาพของตัวละครหญิงเป็นการเลื่อนสถานภาพสูงขึ้นด้วยการเป็นภรรยาของชายที่มีฐานะและชนชั้นสูงกว่า และพัฒนาการด้านสำนักทางสังคมเป็นการพัฒนาการจากส่วนตัวสู่ส่วนรวม และเป็นการพัฒนาจากสำนักส่วนบุคคลสู่การปฏิบัติ

๒.๒.๔ วิทยานิพนธ์เรื่องลักษณะเด่นของอาชญาชนิยายของวชิษฐเดชกฤษ ของนายไกรสิทธิ์ จามรจันทร์สาขา (๒๕๕๓)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะเด่นของวชิษฐเดชกฤษ ในด้านลักษณะแนวเรื่อง แนวคิดของเรื่อง การสร้างเรื่อง และกลวิธีการประพันธ์

ผลการศึกษาสรุปได้ว่าลักษณะเด่นด้านแนวเรื่อง ในการจำแนกตามลักษณะโครงสร้างของเรื่องเล่าอาชญาชนิยายของวชิษฐเดชกฤษ จำแนกได้ ๒ ประเภท คือ นวนิยายมืดและนวนิยายระทึกขวัญ ในการจำแนกตามลักษณะการสืบสวนเข้าข่ายลักษณะแนวเรื่องนักสืบและแนวเรื่องจารกรรม-สายลับ ลักษณะเด่นด้านแนวคิดของเรื่องพบว่าอาชญาชนิยายของวชิษฐเดชกฤษ ปรากฏแนวคิดของเรื่อง ๒ ประการ คือ แนวคิดเกี่ยวกับสำนักในการปฏิบัติหน้าที่ ปรากฏลักษณะการทำงาน ๒ ลักษณะ คือ แบบไม่ถูกต้องตามกระบวนการยุติธรรม และแบบถูกต้องตามกระบวนการยุติธรรม ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับต้นเหตุแห่งอาชญากรรมพบว่าสาเหตุการก่ออาชญากรรมมาจากปัจจัยด้านเงินและอำนาจ

ลักษณะเด่นทางด้านการสร้างเรื่อง พบลักษณะเด่น ๓ ประการ คือ การใช้อาชญากรรมประเภทการค้ายาเสพติดเป็นอาชญากรรมหลักของเรื่อง การใช้องค์การอาชญากรรมรูปแบบการประกอบอาชญากรรมในเรื่อง และการนำหลักปฏิบัติทางพุทธศาสนาใช้ในการปฏิบัติงาน พบการนำหลักสมาธิมาใช้ในการปฏิบัติภารกิจของหน่วยสืบราชการลับ

ลักษณะเด่นด้านกลวิธีการประพันธ์ พบลักษณะเด่น ๕ ประการ คือ กลวิธีการตั้งชื่อเรื่อง การร้อยเรื่องด้วยความรัก การใช้โครงเรื่องแบบ Freytag Pyramid การพัฒนาทัศนคติและพฤติกรรมของตัวละครเอก และการสร้างความสมจริง

๒.๒.๕ วิทยานิพนธ์เรื่องสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชในวรรณกรรมเฉลิมพระเกียรติและนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ไทย: เรื่องเล่าและภาพแทน ของนางสาววรรณญา อัจฉริยะดี (๒๕๕๔)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรื่องเล่าและภาพแทนของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชในวรรณกรรมเฉลิมพระเกียรติและนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ไทย ทั้งในด้านการวิธีการนำเสนอ และปัจจัยที่ส่งผลต่อเรื่องเล่าและภาพแทน

ผลการวิจัยพบว่าเรื่องเล่าของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชในวรรณกรรมเฉลิมพระเกียรติและนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ไทยสร้างขึ้นจากประวัติศาสตร์และจินตนาการ เรื่องเล่าในวรรณกรรมทั้งสองประเภทแบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะ ได้แก่ เรื่องราวที่แสดงถึงการยกย่องสรรเสริญ เรื่องราวที่แสดงถึงการวิพากษ์วิจารณ์ และเรื่องราวที่เสนอความจริงที่แตกต่าง ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของผู้ประพันธ์และประเภทของวรรณกรรม เรื่องเล่าสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชปรากฏภาพแทนสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ๒ ลักษณะ ซึ่งมีความขัดแย้งกัน ได้แก่ ภาพวีรบุรุษผู้กอบกู้ชาติและภาพของกษัตริย์ผู้ล้มเหลว ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อเรื่องเล่าและภาพแทนของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชในวรรณกรรมทั้งสองประเภท คือ แนวคิดเรื่องชาติไทย แนวคิดเรื่องพระมหากษัตริย์ และแนวคิดเรื่องวีรบุรุษ แนวคิดเหล่านี้ส่งผลให้เรื่องเล่าและภาพแทนของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชมีความสอดคล้องกับประวัติศาสตร์ชาติไทยกระแสหลัก

๒.๒.๖ วิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาวิเคราะห์การสื่อความในเรื่องสั้นของวินทร์ เลียววาริณ ของนางสาววรรณพร ปิ่นแก้ว (๒๕๕๗)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์การสื่อความหมายในเรื่องสั้นของวินทร์ เลียววาริณ ในด้านการนำเสนอสาร ความหมาย และการสื่อความหมาย ผลการศึกษามีสรุปได้ดังนี้

ด้านกลวิธีการนำเสนอสาร ศึกษาวิเคราะห์ ๔ กลวิธี ดังนี้ การวางโครงเรื่อง การจบเรื่อง การเลือกผู้เล่าเรื่อง และการนำเสนอเรื่อง จากการศึกษาพบว่า การวางโครงเรื่องมี ๓ ลักษณะ ได้แก่ โครงเรื่องแบบเน้นเหตุการณ์ โครงเรื่องแบบเน้นความคิดและความรู้สึกของตัวละคร และโครงเรื่องเน้นการเชื่อมโยงจินตนาการ การจบเรื่องมี ๕ ลักษณะ ได้แก่ การจบแบบหักมุม การจบแบบย้อนต้น การจบแบบทิ้งท้ายให้คิด การจบด้วยความสุข และจบด้วยความเศร้า การเลือกผู้เล่าเรื่องมี ๕ ประเภท ได้แก่ ผู้เล่าเรื่องแบบเป็นตัวละครหลัก ผู้เล่าเรื่องแบบเป็นตัวละครรอง ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้ ผู้เล่าเรื่องแบบผู้รู้จำกัด และผู้เล่าเรื่องแบบไม่แสดงทัศนะ กลวิธีนำเสนอเรื่องมี ๑๖ แบบ ได้แก่ การใช้บทบรรยายหรือพรรณาสลับบทสนทนา การใช้บทสนทนา การใช้บทพูดเดียว การใช้กระแสน้ำใจ การใช้สัญลักษณ์ การแบ่งบทหรือตอน การจัดวางตัวอักษร การใช้เครื่องหมาย การใช้เกม การใช้รูปแบบการเขียนซ้ำและสื่อโฆษณา การใช้รูปแบบกวีนิพนธ์ การใช้วรรณรูป การใช้ด้อยคำเพื่อสร้างจินตนาการ การใช้วิธีแตกความคิด การใช้รูปประกอบเรื่อง การใช้ชื่อเรื่องขนาดยาว

การศึกษาด้านความหมายในเรื่องสั้นของวินทร์ เลียววาริณ มี ๒ ประการ คือ ความหมายเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์และความหมายเกี่ยวกับสังคมมนุษย์ ความหมายเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ ได้แก่ การเปิดเผยอารมณ์และตัวตนด้านมืดของมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพในการเลือก และการเชื่อในสิ่งที่เห็นมากกว่าความจริงที่เป็นส่วนความหมายที่เกี่ยวกับสังคมมนุษย์ ได้แก่ การตกเป็นเหยื่อของสังคมทุนนิยม การตอบโต้ความอยุติธรรมในสังคม ความแตกต่างทางความคิดและมุมมองชีวิตของมนุษย์ และการคิดในมุมที่ต่างไปจากกรอบความคิดของสังคม

ด้านกลวิธีการนำเสนอทางวรรณกรรมเพื่อสื่อความหมายมี ๓ กลวิธี ได้แก่ การสร้างตัวละคร การเลือกกลวิธีการเล่าเรื่อง และการนำเสนอเรื่อง รวมทั้งใช้กลวิธีทางศิลปะเพื่อสื่อความหมายด้วย ได้แก่ รูปภาพ สี และกราฟิก

ผลการศึกษาวินทร์ เลียววาริณในวิทยานิพนธ์นี้แสดงให้เห็นแบบลักษณะในการเขียนเรื่องสั้นของวินทร์ เลียววาริณ ๔ ลักษณะ ดังนี้ การประสานศิลป์ การใช้จินตนาการลง การเว้นที่ว่างให้เติมจินตนาการ และการจบเรื่องแบบหักมุม ทั้งนี้ กลวิธีดังกล่าวได้กลายเป็นแบบลักษณะในการเขียนเรื่องสั้นที่แสดงถึงความเป็นนักทดลองของวินทร์ เลียววาริณ ได้

๒.๒.๗ วิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาวิเคราะห์เรื่องสั้นของสุทธิพงษ์ ธรรมวุฒิ: การนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับมนุษย์ ของนางสาวนิชาพร ยอดมณี (๒๕๕๑)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์เรื่องสั้นของ สุทธิพงษ์ ธรรมวุฒิ ในด้านแนวคิดเกี่ยวกับมนุษย์ และกลวิธีเด่นในการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับมนุษย์ เพื่อแสดงให้เห็นแง่มุมที่น่าสนใจของแนวคิดดังกล่าว รวมถึงแสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะในการประพันธ์เรื่องสั้นของสุทธิพงษ์ ธรรมวุฒิ จากเรื่องสั้นจำนวน ๕๕ เรื่อง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๔๗

ผลการศึกษาพบว่า เรื่องสั้นของสุทธิพงษ์ ธรรมวุฒิ มีการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับมนุษย์ ๗ ด้านสำคัญ ได้แก่ ด้านเสรีภาพ ด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ด้านการรู้จักและเข้าใจตนเอง ด้านความต้องการทางเพศ ด้านคุณธรรม ด้านค่านิยมทางสังคม และด้านบทบาทในสังคม

ส่วนการศึกษาวิเคราะห์กลวิธีเด่นในการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับมนุษย์นั้นพบว่า ผู้แต่ง คือ สุทธิพงษ์ ธรรมวุฒิ ใช้กลวิธีที่สำคัญในการเสนอเรื่องสั้น ๒ วิธี คือ กลวิธีการเสนอเรื่อง และกลวิธีการใช้ภาษา เพื่อนำผู้อ่านให้เข้าใจถึงลักษณะแนวคิดเกี่ยวกับมนุษย์ โดยกลวิธีการเสนอเรื่องที่ผู้แต่งใช้นั้นประกอบด้วย การเสนอเรื่องโดยตัวละครเป็นผู้เสนอเรื่องโดยตรง และการเสนอเรื่องโดยวิธีแสดงกระแสสำนึก สำหรับกลวิธีการใช้ภาษานั้น ผู้แต่งได้ใช้กลวิธีที่สำคัญ ๓ วิธี คือ การใช้คำ การใช้ภาพพจน์ และการใช้สำนวน

กล่าวได้ว่า เรื่องสั้นของสุทธิพงษ์ ธรรมวุฒิ มีการนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับมนุษย์ในแง่มุมต่าง ๆ ที่น่าสนใจ และมีกลวิธีเด่นในการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับมนุษย์ทั้งกลวิธีการเสนอเรื่อง และกลวิธีการใช้ภาษาที่เป็นแนวลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งสามารถนำผู้อ่านให้เข้าใจถึงแนวคิดเกี่ยวกับมนุษย์ได้เป็นอย่างดี

๒.๓ วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาวรรณกรรมร้อยกรอง

วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาวรรณกรรมร้อยกรองมี ๒ เรื่อง ดังนี้

๒.๓.๑ วิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมร้อยกรองเฉลิม-พระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ของนายธงชัย ดิษโส (๒๕๔๗)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมร้องกรองเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช จำนวน ๑๙ เรื่อง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ เนื้อหา และศิลปะการใช้ภาษา รวมทั้งลักษณะของการสืบทอดจารีตนิยมจากวรรณกรรมร้องกรองเฉลิมพระเกียรติในอดีต ตลอดจนศึกษาลักษณะการปรับเปลี่ยนของวรรณกรรมร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติด้วย

ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบ เนื้อหา และศิลปะการใช้ภาษามีลักษณะส่วนใหญ่ที่ส่งเสริมและสอดคล้องกับจุดประสงค์หลักในการแต่งวรรณกรรมร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติ คือ การสวดติพระเกียรติคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ส่งผลให้ผู้อ่านเกิดความสำนึก ซาบซึ้ง และประทับใจในพระเกียรติคุณด้านต่าง ๆ ของพระองค์ ตลอดจนได้ตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ที่มีต่อสังคมไทย ซึ่งนับได้ว่าผู้แต่งบรรลุผลสัมฤทธิ์ในการแต่งวรรณกรรมร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติ

ด้านการสืบทอดจารีตนิยมพบว่าลักษณะส่วนใหญ่ของวรรณกรรมร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติมุ่งสืบทอดจารีตนิยมในด้านรูปแบบ เนื้อหา และศิลปะการใช้ภาษาจากวรรณกรรมร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติในอดีตอย่างเคร่งครัด เนื่องจากผู้แต่งตระหนักดีว่าวรรณกรรมร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติเป็นของสูงที่ต้องกั่นกรองอย่างวิจิตรบรรจงเพื่อถวายเป็นราชสักการะ การดำเนินรอยตามจารีตนิยมที่ปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาย่อมทำให้ผู้แต่งเกิดความมั่นใจว่าผลงานประพันธ์ของตนนั้นมีแบบแผนตามที่แบบฉบับครูอันเป็นวิธีการที่ยอมรับกันว่าเหมาะแก่การสวดติพระเกียรติคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

การปรับเปลี่ยนรูปแบบปรากฏชัด ๒ ลักษณะ ได้แก่ การปรับเปลี่ยนรูปแบบคำประพันธ์ด้วยการประดิษฐ์ฉันทลักษณ์ชนิดใหม่ และการปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอสาระ ๒ ตอน คือ ตอนต้นเรื่อง ได้แก่ การกล่าวชมความอุดมสมบูรณ์ของบ้านเมือง และตอนเนื้อเรื่อง ได้แก่ รูปแบบการนำเสนอแบบสนทนา รูปแบบการนำเสนอด้วยวิธีตั้งหัวข้อ รูปแบบการนำเสนอโดยใช้ภาพประกอบ และรูปแบบการนำเสนอโดยใช้เชิงอรรถ

ทางด้านเนื้อหานั้น ส่วนใหญ่เป็นการปรับเปลี่ยนในแง่ของการเพิ่มเติมรายละเอียดและมุมมองที่ต่างไปจากเดิม

ส่วนการปรับเปลี่ยนการใช้ภาษา ได้แก่ การเลือกสรรใช้แทนคำเรียกแทนพระนามให้มีหลากหลายกว่าในอดีต และการใช้ภาพพจน์แบบการอ้างถึงที่มุ่งให้ผู้อ่านได้มองเห็นภาพพระมหากษัตริย์คุณอันงดงามของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างชัดเจน และมุ่งให้ผู้อ่านเกิดกระแสความรักและหวงแหนชาติบ้านเมือง

สรุปได้ว่าวรรณกรรมร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติมีลักษณะของการผสมผสานอย่างลงตัวระหว่างการสืบทอดจารีตนิยมกับการปรับเปลี่ยน เพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยและความนิยมในวงวรรณกรรมไทย ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของสังคม

๒.๓.๒ วิทยานิพนธ์เรื่องการวิเคราะห์ตัวละครสำคัญในนิทานคำกลอน
สุนทรภู่: การศึกษาด้านมุมมอง ของนางสาวจิตติรัตน์ อินธนู (๒๕๔๘)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามุมมองของผู้แต่งและตัวละคร รวมทั้งปัจจัยที่ก่อให้เกิดมุมมอง โดยศึกษาจากนิทานคำกลอนของสุนทรภู่ ๔ เรื่อง คือ โคบุตร ลักษณะวงศ์ สิงห์ไกรภพ และพระอภัยมณี

ผลการศึกษาพบว่า สุนทรภู่ใช้มุมมองเพื่อสนับสนุนความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์สำคัญภายในเรื่อง โดยมุมมองจะทำหน้าที่แสดงความคิดสนับสนุนหรือคัดค้านการกระทำของตัวละครสำคัญนั้นๆ เพื่อแสดงให้เห็นลักษณะนิสัยของตัวละครในเรื่อง และวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของตัวละครอื่น ทั้งการวิพากษ์วิจารณ์ที่เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่มักแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ตนได้ประสบมา และการวิพากษ์วิจารณ์เพื่อแสดงให้เห็นจุดประสงค์บางประการที่ผู้แต่งสื่อผ่านนิทานทั้ง ๔ เรื่อง

จากการศึกษาด้านมุมมองพบว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดมุมมองทั้งสิ้น ๗ ประการคือ เชื้อชาติ ศาสนา การเมืองการปกครอง ประเพณีแต่งงาน การทำเสน่ห์ ความอับอายและศักดิ์ศรี ตลอดจนความเชื่อศรัทธาของภรรยา โดยที่ปัจจัยทางด้านเชื้อชาติจะแสดงมุมมองเกี่ยวกับความแตกต่างทางเชื้อชาติที่ไม่เป็นที่ยอมรับทางสังคม อันมีสาเหตุมาจากรากฐานความเชื่อถือและเหตุการณ์จริงในสังคมสมัยนั้น ส่วนปัจจัยทางศาสนาทำให้เกิดมุมมองเกี่ยวกับการใช้พระพุทธศาสนาในการแก้ปัญหาในการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ การเมืองการปกครองก็ทำให้เกิดมุมมอง ๒ ประการคือ ค่านิยมด้านความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และค่านิยมเกี่ยวกับ

ธรรมเนียมปฏิบัติในสังคมที่ว่าผู้น้อยหรือผู้มีฐานะทางสังคมต่ำเป็นผู้ผิดมากกว่าผู้มีฐานะทางสังคมสูง และการทำเสน่ห์แสดงให้เห็นว่าการทำเสน่ห์เป็นเรื่องที่ไม่ดี และสร้างความเสื่อมเสียให้กับฝ่ายชายเพราะถูกครหาในนาหา รวมทั้งทำให้ฝ่ายหญิงที่ทำเสน่ห์ได้รับโทษทัณฑ์ที่รุนแรง และค่านิยมด้านศักดิ์ศรีและความอับอาย แสดงให้เห็นว่าผู้ชายมีศักดิ์ศรีเป็นหน้าตา และทนไม่ได้กับการถูกดูหมิ่นศักดิ์ศรี ค่านิยมด้านความซื่อสัตย์ของภรรยาที่มีต่อสามีที่ถูกถ่ายทอดออกมาจากมุมมองของผู้หญิงในนิทาน และค่านิยมเกี่ยวกับการแต่งงานแบบพาหนี ซึ่งตัวละครทั้งฝ่ายหญิงและฝ่ายชายต่างก็เห็นความสำคัญของการแต่งงานทั้งสิ้น แม้ว่าทั้งคู่จะลอบรักกันมาก่อนก็ตาม

กล่าวได้ว่าการใช้มุมมองของตัวละครในการวิเคราะห์วิจารณ์นิทาน คำกลอนของสุนทรภู่มีส่วนช่วยให้เห็นความสมจริงและแง่มุมต่าง ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวละครได้หลากหลายและลุ่มลึกยิ่งขึ้น

๒.๔ วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาวรรณกรรมเกี่ยวกับพุทธศาสนา

วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาวรรณกรรมเกี่ยวกับพุทธศาสนามี ๒ เรื่อง คือ

๒.๔.๑ วิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาอิทธิพลทางการเมืองการปกครองและสังคมในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชที่มีต่อการแต่ง *ไตรภูมิโลกวินิจจยกถา* ของนายเสกสันต์ ผลวัฒน์ (๒๕๔๙)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลทางการเมืองการปกครองและสังคมในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชที่มีต่อการแต่งเรื่อง *ไตรภูมิโลกวินิจจยกถา* และกลวิธีการนำเสนอใน *ไตรภูมิโลกวินิจจยกถา* ที่นำผู้อ่านให้เข้าถึงจุดมุ่งหมายของเนื้อหาในด้านการเมืองการปกครองและสังคม

ผลการศึกษาพบว่า อิทธิพลทางการเมืองการปกครองและสังคมในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชมีผลต่อการแต่งเรื่อง *ไตรภูมิโลกวินิจจยกถา* โดยอิทธิพลทางการเมืองการปกครอง ได้แก่ มูลเหตุแห่งการตั้งบ้านเมืองใหม่ การสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ การปราบดาภิเษก และการประดิษฐานราชวงศ์และการแต่งตั้งข้าราชการ ส่วนอิทธิพลทางสังคม ได้แก่ ศาสนาและปัญหาสังคมในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

ส่วนการศึกษากลวิธีการนำเสนอที่ได้ผลว่า ผู้แต่ง คือ พระยาธรรมปริชา (แก้ว) ใช้กลวิธีการนำเสนอ ๓ ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านการเล่าเรื่อง

และด้านการใช้ภาษา เพื่อนำผู้อ่านให้เข้าถึงจุดมุ่งหมายของเนื้อหาในการเมืองการปกครองและสังคม โดยกลวิธีด้านเนื้อหาที่ผู้แต่งใช้นั้นประกอบด้วยการกำหนดเนื้อหาเพื่อโน้มน้าวใจ การกำหนดเนื้อหาเพื่อควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคม การใช้ภาพสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ และการใช้แนวคิดเรื่องการเกิดเป็นมนุษย์ ส่วนกลวิธีด้านการเล่าเรื่องที่เด่นชัดและน่าสนใจในเรื่องนี้ ได้แก่ การปฐจาวิธาน ซึ่งมีอยู่ ๒ ลักษณะ คือ การปฐจาวิธานแบบสนทนาธรรม และการปฐจาวิธานแบบสนทนาของตัวละครในเรื่องเล่า สำหรับกลวิธีด้านภาษานั้น ผู้แต่งได้ใช้กลวิธีที่สำคัญอยู่ ๒ กลวิธี คือ การใช้คำสร้างภาพ อารมณ์ และความรู้สึก ซึ่งประกอบด้วยการซ้ำคำ การซ้อนคำ และการสรรคำที่มีความหมายในทำนองเดียวกัน และการใช้ความเปรียบ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นความเปรียบประเภทอุปมา

จึงกล่าวได้ว่าอิทธิพลทางการเมืองการปกครองและสังคมในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชมีผลต่อการแต่งเรื่องไตรภูมิโลกวิจิตรของพระยาธรรมปรีชา (แก้ว) และกลวิธีด้านเนื้อหา กลวิธีด้านการเล่าเรื่อง ตลอดจนกลวิธีด้านการใช้ภาษาที่ผู้แต่งใช้ก็สามารถนำผู้อ่านให้เข้าถึงจุดมุ่งหมายของเนื้อหาในด้านการเมืองการปกครองและสังคมได้อย่างชัดเจนด้วย

๒.๔.๒ วิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาวิเคราะห์คัมภีร์โลกที่ปกสารและจักรกัภาพที่ปณี ของนางสาวสุนทรี โชติติติก (๒๕๕๔)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์คัมภีร์โลกที่ปกสารและจักรกัภาพที่ปณี ในด้านโลกศาสตร์ หลักธรรม และทัศนคติของผู้แต่ง ตลอดจนศึกษากลวิธีนำเสนอที่สามารถทำให้เข้าถึงวัตถุประสงค์ของผู้แต่งในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโลกศาสตร์ตามคติทางพระพุทธศาสนา

ผลการศึกษาพบว่า โลกศาสตร์ในคัมภีร์โลกที่ปกสารและจักรกัภาพที่ปณี ประกอบไปด้วยโอกาสโลก สังขารโลก และสัตวโลก โอกาสโลกคือเปลือกโลกส่วนที่เป็นน้ำ เปลือกโลกส่วนที่เป็นแผ่นดิน และชั้นบรรยากาศ สังขารโลกคือส่วนของโลกที่สามารถพินาศได้ด้วยไฟด้วยน้ำและด้วยลม และสัตวโลกเป็นส่วนที่กล่าวถึงสิ่งที่อยู่ในโลกอันประกอบด้วยทุกคติภูมิ มนุษย์ภูมิ ซึ่งรวมถึงการกำเนิดโลกและสุคติภูมิ

ในด้านหลักธรรม จากการศึกษาพบว่าหลักธรรมในระดับโลกียธรรม ซึ่งผู้แต่งคัมภีร์โลกที่ปกสารและจักรกัภาพที่ปณีมีจุดมุ่งหมายที่จะแสดงหลักธรรม แบ่ง

ออกเป็นสองกลุ่มคือ หลักธรรมสำหรับเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต และหลักธรรมสำหรับผู้ปกครองเพื่อมุ่งให้ผู้ปกครองสืบทอดพระพุทธศาสนา ส่วนด้านทัศนคติของผู้แต่งคัมภีร์โลกที่ปกสารและจกกวาฬที่ปนีแสดงให้เห็นว่าผู้แต่งทั้งสองคนต่างมีทัศนคติที่สอดคล้องกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือการแสดงเรื่องของความทุกข์และการดับทุกข์

ส่วนการศึกษากลวิธีนำเสนอในผลการศึกษาพบว่า ผู้แต่งคัมภีร์โลกที่ปกสารและจกกวาฬที่ปนีใช้กลวิธีนำเสนอ ๒ ด้านคือ โครงสร้างเรื่องประกอบด้วยปณามคาถา ที่มาของชื่อคัมภีร์ เนื้อหาของเรื่อง และปัจฉิมคาถา ส่วนกลวิธีนำเสนอเรื่องประกอบด้วย กลวิธีที่ทำให้เกิดความเข้าใจ กลวิธีที่ทำให้เกิดความน่ากลัว และกลวิธีที่ทำให้เกิดความหวัง เพื่อให้ทำให้เข้าถึงวัตถุประสงค์ของผู้แต่งที่มุ่งให้คนประพฤติดี

กลวิธีนำเสนอเรื่องที่เด่นชัดและน่าสนใจในคัมภีร์ทั้งสองได้แก่ กลวิธีที่ทำให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งมีอยู่ ๖ วิธีคือ การให้คำจำกัดความ การอธิบาย การใช้ความเปรียบ การอุปมา-อุปไมย การอ้างถึง และการเล่าเรื่องแทรก สำหรับกลวิธีที่ทำให้เกิดความน่ากลัวจำแนกได้เป็น ๒ ประการคือ การแสดงภาพความทุกข์ทรมานในนรก และการแสดงเวลาในนรกที่ยาวนานด้วยการคำนวณ ส่วนกลวิธีที่ทำให้เกิดความหวังจำแนกออกเป็น ๓ ประการได้แก่ การแสดงภาพชีวิตที่สุขสมบูรณ์ การแสดงผลของการรักษาศีล และการแสดงผลที่ยิ่งใหญ่ของการให้ทาน

จึงกล่าวได้ว่าพระเมธีมรผู้แต่งคัมภีร์โลกที่ปกสารและพระสิริมงคลอาจารย์ผู้แต่งจกกวาฬที่ปนีได้แสดงความรู้โลกศาสตร์ตามคติทางพุทธศาสนาไว้อย่างละเอียด ขณะเดียวกันก็แฝงหลักธรรมและทัศนคติเพื่อนำผู้อ่านเข้าถึงหลักธรรมทางพุทธศาสนา

๒.๕ วิชานิพนธ์ที่ศึกษาสารคดี

วิชานิพนธ์ที่ศึกษาสารคดีมี ๒ เรื่อง ดังนี้

๒.๕.๑ วิชานิพนธ์เรื่องการศึกษาวิเคราะห์งานเขียนสารคดีเกี่ยวกับปัญหาครอบครัวไทยของอรสม สุทธิสาคร: แนวคิดและกลวิธีการนำเสนอ ของนางสาวสุพรรณษา ประสงค์สุข (๒๕๕๑)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์งานเขียนสารคดีเกี่ยวกับปัญหาครอบครัวไทยของอรสม สุทธิสาคร ในด้านเนื้อหา แนวคิด และกลวิธีการนำเสนอแนวคิด เพื่อแสดงให้เห็นแนวคิดที่สะท้อนปัญหาครอบครัวไทย รวมถึงแสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะในงานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาคร จากงานเขียนสารคดี จำนวน ๑๑ เล่ม ที่จัดพิมพ์รวมเล่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๙-๒๕๔๘

ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาครอบครัวไทยในงานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาคร มีสาเหตุสำคัญ ๒ ประการ คือ สาเหตุจากปัจจัยส่วนบุคคล และสาเหตุจากปัจจัยแวดล้อม สาเหตุจากปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ทัศนคติของบุคคลในครอบครัว พฤติกรรมของบุคคลในครอบครัว และความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ส่วนสาเหตุจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ ความเสื่อมโทรมทางด้านศีลธรรมของบุคคลในสังคม และความยากจน ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาในครอบครัวไทยในงานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาคร ประกอบไปด้วย การอบรมเลี้ยงดูมีผลต่อพฤติกรรมของเด็ก ธรรมะเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาสังคม มนุษย์ทุกคนมีทั้งความดีและความไม่ดีอยู่ในตนเอง รูปลักษณะภายนอกไม่อาจวัดพฤติกรรมของคนได้ มนุษย์มีความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศ และความยากจนเป็นบ่อเกิดของปัญหาสังคม

ส่วนการศึกษากลวิธีการนำเสนอแนวคิดนั้นพบว่า ผู้เขียนคืออรสม สุทธิสาคร ใช้กลวิธีการนำเสนอ ๒ ด้าน คือ กลวิธีการนำเสนอข้อมูล และกลวิธีทางวรรณศิลป์ เพื่อนำผู้อ่านให้เข้าใจถึงแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาครอบครัวไทย โดยกลวิธีการนำเสนอข้อมูลที่ผู้เขียนใช้นั้นประกอบไปด้วย การนำเสนอข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย การอ้างอิงข้อมูล และการใช้รูปภาพประกอบเรื่องราว สำหรับกลวิธีทางวรรณศิลป์นั้น ผู้แต่งได้ใช้กลวิธีที่สำคัญ คือ การตั้งชื่อเรื่อง การนำเข้าสู่เรื่อง การนำกลวิธีการเขียนเรื่องสั้นมาใช้ในการเขียนสารคดี และการใช้ภาษา

จึงกล่าวได้ว่างานเขียนสารคดีของอรสม สุทธิสาคร มีการนำเสนอแนวคิดที่สะท้อนปัญหาครอบครัวไทยโดยมุ่งให้ผู้อ่านเข้าใจถึงแก่นและมโนทัศน์เด่นในด้านกลวิธีการใช้ภาษา การนำเสนอข้อมูลประกอบการเขียน และลักษณะการเสนอเนื้อหาและแนวคิด ซึ่งสามารถนำผู้อ่านให้เข้าใจถึงแนวคิดที่สะท้อนปัญหาครอบครัวไทยได้เป็นอย่างดี

๒.๕.๒ วิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาวิเคราะห์ผลงานประเภทสารคดีของธรรณธ์ อำรงนาวาสวัสดิ์ ของนายณัฐ ศรีสำราญ (๒๕๕๑)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์สารคดีของธรรณธ์ อำรงนาวาสวัสดิ์ ในด้านเนื้อหา กลวิธีการเขียนและลักษณะเด่นในงานเขียนประเภทสารคดี ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ด้านเนื้อหาของงานเขียนประเภทสารคดีของธรรณธ์ อำรงนาวาสวัสดิ์ ได้ศึกษาวิเคราะห์ ๒ ส่วน คือ ประเภทของสารคดี และวัตถุประสงค์ในการเขียน จากการศึกษาพบว่า สามารถจำแนกประเภทของสารคดีได้เป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ คือ ประเภทแรก การจำแนกตามลักษณะเนื้อหา แบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ สารคดีเกี่ยวกับสัตว์ สารคดีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว สารคดีเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สารคดีเกี่ยวกับสังคมและการศึกษา ประเภทที่สอง การจำแนกตามวิธีการนำเสนอ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ สารคดีเชิงเสนอแนะ และสารคดีเชิงวิจารณ์ ส่วนวัตถุประสงค์ของการเสนองานเขียนประเภทสารคดีมี ๓ ประการ คือ เพื่อให้ความรู้ เพื่อปลูกฝังแนวคิดสร้างสรรค์สังคม และเพื่อบอกเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ด้านกลวิธีการเขียนสารคดีของธรรณธ์ อำรงนาวาสวัสดิ์ ได้ศึกษาวิเคราะห์ ๒ ส่วน คือ การนำเสนอสารในงานเขียนประเภทสารคดี และการใช้ภาษาในงานเขียนประเภทสารคดี จากการศึกษาพบว่า การนำเสนอสารในงานเขียนประเภทสารคดีมี ๒ ประเภท คือ สารประเภทข้อเท็จจริงและสารประเภทข้อคิดเห็น ส่วนการใช้ภาษาในงานเขียนประเภทสารคดีมีการใช้คำ ๓ ประเภท คือ การซ้ำคำ การซ้อนคำ และการใช้คำทับศัพท์ นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาพพจน์ ๕ ประเภท คือ อุปมา อุปลักษณ์ สัทพจน์ บุคลาธิษฐาน และการอ้างถึง รวมทั้งมีการใช้สำนวน ๒ แบบ คือ การใช้สำนวนเดิม และการใช้สำนวนที่ดัดแปลง

ด้านลักษณะเด่นในงานเขียนประเภทสารคดีของธรรณธ์ อำรงนาวาสวัสดิ์ พบว่ามี ๔ ลักษณะ คือ การตั้งชื่อเรื่อง การนำเสนอผลงานประเภทสารคดีในรูปแบบเรื่องสั้น การยั่วล้อและการดัดแปลงสำนวน จากการศึกษาพบว่า ธรรณธ์ อำรงนาวาสวัสดิ์ เลือกนำเสนอผลงานประเภทสารคดีในรูปแบบเรื่องสั้นกับสารคดีเกี่ยวกับสัตว์ทะเล โดยประกอบด้วยการใช้โครงเรื่อง ๒ แบบ คือ โครงเรื่องเชิงเดี่ยว และโครงเรื่องเชิงซ้อนแบบสลับ ส่วนการดำเนินเรื่องมี ๒ แบบ คือ การดำเนินเรื่อง

แบบเรียงลำดับปฏิทินและการดำเนินเรื่องแบบย้อนเหตุการณ์กลับไปตาม การจบเรื่องมี ๔ แบบ คือ การจบเรื่องแบบไศกนาฏกรรม การจบเรื่องแบบทิ้งให้เป็นปริศนา การจบเรื่องแบบสุขนานฏกรรม และการจบเรื่องแบบหักมุม เมื่อพิจารณาถึงการเล่าเรื่องพบว่ามี ๔ แบบ คือ การเล่าเรื่องแบบผู้เล่าเรื่องเป็นผู้รู้แจ้ง การเล่าเรื่องแบบผู้เล่าเรื่องเป็นตัวละครเอก การเล่าเรื่องแบบภววิสัย และการเล่าเรื่องแบบใช้วิธีการเล่าเรื่องหลายวิธีรวมกัน ลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งคือ การยั่วล้อมี ๒ ประเภท คือ การยั่วล้อผู้อ่าน และการยั่วล้อการเมือง ลักษณะเด่นประการสุดท้ายคือ การดัดแปลงสำนวน

สารคดีของธรรณ อารังนาวาสวัสดิ์ ประกอบด้วยเนื้อหา กลวิธีการเขียน และลักษณะเด่นที่ชวนให้ผู้อ่านติดตามอ่าน จึงเป็นงานที่ให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน และยังชี้นำผู้อ่านให้ตระหนักถึงหน้าที่ของตนเองในฐานะมนุษย์ที่จะต้องรักษาและสร้างสรรค์สังคม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้คงความสวยงามคู่กับโลกตลอดไป

๒.๖ วิทยานิพนธ์ที่ศึกษางานเขียนประเภทอื่นๆ

วิทยานิพนธ์ที่ศึกษางานเขียนประเภทอื่นๆ มี ๓ เรื่อง แบ่งเป็นวิทยานิพนธ์ที่ศึกษาดำรงภาษาไทย ๑ เรื่อง ศึกษาหนังสือคำประพันธ์สำหรับเด็ก ๑ เรื่อง และศึกษาวรรณกรรมการ์ตูน ๑ เรื่อง ดังนี้

๒.๖.๑ วิทยานิพนธ์เรื่องการวิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในตำราภาษาไทยของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) ของนายประเสริฐ ตันติเสนาะ (๒๕๔๘)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาและกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในตำราภาษาไทยของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)

ผลการวิจัยพบว่า ตำราภาษาไทยของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) สามารถจำแนกเนื้อหาออกได้เป็น ๑๒ หมวด แบ่งเป็น เนื้อหาทางภาษา ๑๑ หมวด ได้แก่เรื่อง พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ การแจกลูก การผันอักษร อักษรนำ อักษรควบ ตัวสะกด ตัวกาวันต์ คำพ้อง คำบุพบท และเนื้อหาเรื่องความรู้ประกอบอื่นๆ ๑ หมวด คือ ความรู้เกี่ยวกับมาตราและการนับ ความรู้เกี่ยวกับการเรียกชื่อต่างๆ และความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ

ผลการศึกษาด้านกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาพบว่าพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) ใช้กลวิธีการนำเสนอเนื้อหาวิธีต่าง ๆ ๔ กลวิธี ได้แก่ กลวิธีการนำเสนอเนื้อหาตามลำดับขั้นตอน ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้และต้องการพัฒนาไปสู่บทเรียนที่ยากขึ้นต่อไป กลวิธีการนำเสนอแบบการซ้ำ ได้แก่ การซ้ำเสียงในการแจกลูกเป็นกลวิธีที่ช่วยฝึกทักษะการอ่านให้แก่ผู้เรียน การซ้ำคำช่วยในการศึกษาเรื่องคำพ้อง เพราะการซ้ำคำสามารถรวบรวมเอาคำพ้องจัดเป็นหมวดหมู่ การซ้ำรูปแบบช่วยทำให้เนื้อหาในตำรามีความเป็นระเบียบจากการเรียบเรียงรูปแบบการเขียนในลักษณะเดียวกัน กลวิธีการนำเสนอโดยใช้ตัวอย่างจากวรรณกรรมอื่นทำให้ตำราของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) เป็นตำราที่ดี เพราะมีความสมบูรณ์และน่าเชื่อถือมากขึ้นจากการอ้างอิงแบบฉบับของผู้รู้ทางภาษา นอกจากนี้การหยิบยกเอาวรรณกรรมประเภทนิทานมาไว้ยังช่วยให้เกิดความเพลิดเพลินไม่เบื่อหน่ายในการเรียน ทั้งยังสามารถปรับเนื้อหาให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้น กลวิธีการนำเสนอโดยใช้คำประพันธ์ร้อยกรอง พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) สามารถเลือกใช้ฉันทลักษณ์ประเภทต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ ใช้กาพย์ ๓ ชนิด คือ กาพย์ยานี กาพย์ฉบัง และกาพย์สุรางคนางค์สลับกันเพื่อต่างบทให้อ่านชวนดียว ใช้โคลงสี่สุภาพและโคลงกระทู้ในการสรุปเคล็ดช่วยจำ ใช้กลอนสุภาพในการอธิบายเนื้อหาที่มีความละเอียด กลวิธีการนำเสนอวิธีต่าง ๆ เหล่านี้จึงทำให้ตำราของท่านเป็นตำราที่ดีและเหมาะสมที่จะใช้สอนกุลบุตรในยุคนี้เป็นอย่างยิ่ง

๒.๖.๒ วิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาแนวคิดและกลวิธีการเสนอแนวคิดเพื่อพัฒนาเยาวชนจากผลงานร้อยกรองที่ได้รับรางวัลประเภทหนังสือคำประพันธ์สำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นอายุ ๑๒-๑๔ ปี ของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๓๐-๒๕๔๔ ของนางสาวอัจฉรา ป้อมสกุล (๒๕๔๗)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดในการพัฒนาเยาวชนและกลวิธีการเสนอแนวคิดจากงานร้อยกรองที่ได้รับรางวัลประเภทหนังสือคำประพันธ์สำหรับเด็กก่อนวัยรุ่นอายุ ๑๒-๑๔ ปี ของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๓๐-๒๕๔๔ จำนวนทั้งสิ้น ๒๑ เรื่อง

ผลการศึกษาพบว่างานร้อยกรองมีแนวคิดที่สำคัญเพื่อพัฒนาเยาวชน ๓ ด้าน คือ ด้านสติปัญญา ด้านจิตใจ และด้านสังคม แนวคิดเพื่อพัฒนาด้านสติปัญญาพบว่ามีการเสนอให้เยาวชนเห็นความสำคัญของการเรียน มีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนและชวนชวหาความรู้เพิ่มเติม แนวคิดเพื่อพัฒนาด้านจิตใจพบว่าแนวคิดตามหลักศาสนา ได้แก่ เรื่อง การปฏิบัติตามหลักศีลธรรม กฎแห่งกรรม การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ความกตัญญู ความซื่อสัตย์สุจริต การพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ และความไม่แน่นอนของชีวิต เพื่อให้เยาวชนมีจิตใจที่ดั่งามตลอดจนประพฤติปฏิบัติไปในทางที่ถูกต้อง และแนวคิดเรื่องความรัก ได้แก่ ความรักตัวเอง ความรักของสมาชิกในครอบครัว ความรักเพื่อนและความรักเพื่อนต่างเพศ เพื่อชี้ให้เยาวชนซาบซึ้งในการเป็นผู้ให้และผู้รับความรัก รู้คุณค่าของตนเองและผู้อื่น แนวคิดเพื่อพัฒนาด้านสังคม พบว่ามีการเสนอให้เยาวชนปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ได้แก่ ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของสังคม รู้รักสามัคคี บำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม ปฏิบัติตนตามหน้าที่ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและร่วมสืบทอดวัฒนธรรม

ผลการศึกษาด้านกลวิธีการนำเสนอแนวคิดพบว่า งานร้อยกรองใช้กลวิธี ๓ ประการ เพื่อสื่อแนวคิด ได้แก่ การตั้งชื่อเรื่อง การใช้รูปแบบคำประพันธ์ และการใช้ภาษา การตั้งชื่อเรื่องงานร้อยกรองมี ๕ ลักษณะ คือ การตั้งชื่อเรื่องด้วยการใช้คำสื่อความหมายโดยตรง การตั้งชื่อเรื่องด้วยการใช้คำสื่อความหมายโดยนัย การตั้งชื่อเรื่องด้วยการใช้ภาษาภาพพจน์ การตั้งชื่อเรื่องด้วยการใช้คำสัมผัส และการตั้งชื่อเรื่องด้วยรูปแบบการนำเสนอ ด้านรูปแบบคำประพันธ์พบ ๔ ประเภท คือ กาพย์ กลอน โคลง และฉันท์ โดยคำประพันธ์ประเภทกลอนแปดนิยมนำมาแต่งมากที่สุด และด้านการใช้ภาษาพบว่ามีการใช้คำ ได้แก่ คำซ้ำ คำซ้อน การสลับคำ คำแสดงความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น คำภาษาต่างประเทศ และคำสัมผัส การใช้ภาพพจน์ ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ สัทพจน์ บุคลาธิษฐาน การอ้างถึง และปฏิเสธ

การประเมินคุณค่าด้านเนื้อหาของงานร้อยกรองพบว่า เนื้อหาของงานร้อยกรองส่วนมากกล่าวถึงปัญหาสังคม ได้แก่ ปัญหาเด็ก ปัญหาสตรี ปัญหาการว่างงานและความยากจน ปัญหายาเสพติด ปัญหาการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งไม่เหมาะสมกับวัยของเยาวชน ส่วนเนื้อหาที่เยาวชนสนใจ คือ การ

เรียนและความรัก ซึ่งมีอยู่เป็นส่วนใหญ่ ด้านการใช้ภาษา ได้แก่ การใช้คำ สำนวน และความเปรียบ มีการใช้ให้เหมาะสมกับเยาวชน แต่มีบางครั้งเลือกใช้คำและความเปรียบที่ยากเกินความรู้ทางภาษาของเยาวชน

๒.๖.๓ วิทยานิพนธ์เรื่องการดัดแปลงในวรรณกรรมการ์ตูนเรื่องพระลอ ของนางสาวฉัฐรภรณ์ ยศสุนทร (๒๕๕๔)

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดัดแปลงในวรรณกรรมการ์ตูนเรื่องพระลอ ทั้งในด้านรูปแบบ จุดมุ่งหมาย เนื้อเรื่อง และตัวละคร รวมทั้งหน้าที่ของวรรณกรรมการ์ตูนเรื่องพระลอในฐานะวรรณกรรมเด็กและวรรณกรรมเชิงวิจารณ์สังคม โดยศึกษาจากวรรณกรรมการ์ตูนเรื่องพระลอ จำนวน ๔ ฉบับ คือ นิทานพื้นบ้านไทย พระลอ (๒๕๓๓) การ์ตูนวรรณคดีชุดนิทานไทย พระลอ (๒๕๔๐) นิทานวรรณคดีล้านนา พระลอ (๒๕๔๕) และรักอมตะของพระลอ (๒๕๕๐)

ผลการศึกษาพบว่า วรรณกรรมการ์ตูนเรื่องพระลอที่นำมาศึกษาทั้ง ๔ ฉบับล้วนเป็นกระบวนการดัดแปลงจากวรรณคดีไทยเรื่องลิลิตพระลอ ทั้งด้านรูปแบบ จุดมุ่งหมาย เนื้อเรื่อง และตัวละคร เพื่อให้เหมาะกับผู้อ่านและสภาพสังคมไทย ปัจจุบัน ในด้านรูปแบบ วรรณกรรมการ์ตูนเรื่องพระลอทั้ง ๔ ฉบับสามารถแบ่งเป็น ๒ รูปแบบ ได้แก่ การ์ตูนประกอบเรื่องและการ์ตูนเรื่อง กล่าวคือ นิทานพื้นบ้านไทย พระลอและรักอมตะของพระลอเป็นการ์ตูนประกอบเรื่อง ส่วนการ์ตูนวรรณคดีชุดนิทานไทย พระลอและนิทานวรรณคดีล้านนา พระลอเป็นการ์ตูนเรื่อง ในด้านจุดมุ่งหมาย ผู้เขียนเรื่องและผู้วาดภาพวรรณกรรมการ์ตูนเรื่องพระลอทั้ง ๔ ฉบับมีจุดมุ่งหมายการนำเสนอเดียวกัน คือ เพื่อสืบสานวรรณคดีไทยเรื่องลิลิตพระลอ นอกจากนี้ คำคิดซึ่งเป็นผู้เขียนเรื่องและผู้วาดภาพนิทานวรรณคดีล้านนา พระลอยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงทัศนะเกี่ยวกับสังคมไทยปัจจุบันด้วย ส่วนด้านเนื้อเรื่องและตัวละคร ผู้เขียนเรื่องวรรณกรรมการ์ตูนเรื่องพระลอทั้ง ๔ ฉบับใช้กลวิธีต่างๆ เพื่อดัดแปลงเนื้อเรื่องและตัวละครจากลิลิตพระลอ กล่าวคือ ด้านเนื้อเรื่อง วรรณกรรมการ์ตูนทั้ง ๔ ฉบับมีการตัดเหตุการณ์ การเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของเหตุการณ์ และการเพิ่มเหตุการณ์ ส่วนด้านตัวละคร วรรณกรรมการ์ตูนทั้ง ๔ ฉบับมีการเพิ่มลักษณะตัวละคร การตัดตัวละคร การเพิ่มตัวละคร และการเปลี่ยนแปลงลักษณะตัวละคร

อนึ่ง จากการศึกษาการดัดแปลงในวรรณกรรมการ์ตูนเรื่องพระลอ ดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่า *การ์ตูนวรรณคดีชุดนิทานไทย พระลอ* เป็นวรรณกรรมการ์ตูนเรื่องพระลอที่มีการดัดแปลงต่างไปจากลิลิตพระลออย่างน้อยที่สุด ส่วน *นิทานวรรณคดีล้านนา พระลอ* เป็นวรรณกรรมการ์ตูนเรื่องพระลอที่มีการดัดแปลงต่างไปจากลิลิตพระลอมากที่สุด

นอกจากนี้วรรณกรรมการ์ตูนเรื่องพระลอที่นำมาศึกษาทั้ง ๔ ฉบับยังทำหน้าที่ในฐานะวรรณกรรมสำหรับเด็ก ดังจะเห็นได้จากแนวคิดและการใช้ภาษากล่าวคือ ด้านแนวคิด ผู้เขียนเรื่องวรรณกรรมการ์ตูนเหล่านี้ได้สอดแทรกแนวคิดเรื่องกรรม ความกตัญญู ความจงรักภักดี และการให้อภัย ซึ่งล้วนเป็นแนวคิดที่มุ่งหมายให้ผู้อ่านวัยเด็กประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดีของสังคม ด้านการใช้ภาษา ผู้เขียนเรื่องวรรณกรรมการ์ตูนเหล่านี้ใช้ภาษาที่เหมาะสมอย่างการใช้ภาษาสุภาพ การใช้บทประพันธ์จากลิลิตพระลอ และการใช้ภาษาร่วมสมัย อนึ่ง ผู้วิจัยพบว่า ใน *การ์ตูนวรรณคดีชุดนิทานไทย พระลอ* และ *นิทานวรรณคดีล้านนา พระลอ* ปรากฏการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ การใช้คำผิดระดับและการสะกดการันต์ผิด

นิทานวรรณคดีล้านนา พระลอ นอกจากจะทำหน้าที่ในฐานะวรรณกรรมสำหรับเด็กแล้ว วรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ยังทำหน้าที่ในฐานะวรรณกรรมเชิงวิจารณ์สังคมด้วย คำคือซึ่งเป็นผู้เขียนเรื่องวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ได้แสดงทัศนะของตนเกี่ยวกับปัญหาสังคมขณะนั้นไว้หลายประการ ทั้งปัญหาเรื่องการทำสงคราม ปัญหาความยากจน ปัญหาสุขภาพจิต และปัญหาครอบครัว ดังนั้น นอกจากผู้อ่านวรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้จะได้รู้จักวรรณคดีไทยเรื่องลิลิตพระลอแล้วผู้อ่านยังได้รู้ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่วรรณกรรมการ์ตูนฉบับนี้ตีพิมพ์ด้วย

ข้อมูลวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา ๒๕๔๕-๒๕๕๓ ที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

วิทยานิพนธ์ด้านภาษา

ประเภทหรือแนวทางที่ศึกษา	จำนวน (เรื่อง)
๑. ศึกษาภาษาในวรรณกรรม	๒ เรื่อง
๒. ศึกษาภาษาในหนังสือพิมพ์และนิตยสาร	๔ เรื่อง
๓. ศึกษาภาษาจากเครื่องมือสื่อสารสมัยใหม่	๓ เรื่อง
๔. ศึกษาภาษาถิ่น	๔ เรื่อง
๕. ศึกษาภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์	๑ เรื่อง

วิทยานิพนธ์ด้านวรรณกรรม

ประเภทหรือแนวทางที่ศึกษา	จำนวน (เรื่อง)
๑. ศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่น	๒ เรื่อง
๒. ศึกษานวนิยายและเรื่องสั้น	๗ เรื่อง
๓. ศึกษาวรรณกรรมร้อยกรอง	๒ เรื่อง
๔. ศึกษาวรรณกรรมเกี่ยวกับพุทธศาสนา	๒ เรื่อง
๕. ศึกษาสารคดี	๒ เรื่อง
๖. ศึกษางานเขียนประเภทอื่นๆ	๓ เรื่อง

ข้อมูลการเขียนวิทยานิพนธ์ดังกล่าวจะเป็นแนวทางให้ผู้สนใจเห็นแนวทางการเขียนวิทยานิพนธ์หรือการทำวิจัยด้านภาษาและวรรณกรรมมากขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้เห็นช่องว่างในการทำวิจัยด้วยว่า มีแนวทางใดบ้างที่จะทำให้งานวิจัยที่จะเกิดขึ้นใหม่ได้ช่วยเติมเต็มงานวิจัยบางประเภทให้ครบถ้วนหรือต่อเนื่อง ทั้งนี้ก็เพื่อสร้างองค์ความรู้และเพื่อพัฒนางานวิจัยด้านภาษาและวรรณกรรมไทยให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นต่อไป

รายการอ้างอิง

- ไกรสิทธิ์ จามรจันทร์สาขา. (๒๕๕๓). *ลักษณะเด่นของอาชญาวิทยาของวชิษฐ เดชกุญชร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- จารุลักษณ์ นุตะวานิช. (๒๕๔๘). *การศึกษาวิเคราะห์การใช้ภาษาในช่วงอาชญากรรมจากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย พ.ศ. ๒๕๔๒-๒๕๔๖: คำและสำนวน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- จัฐรกรณ์ ยศสุนทร. (๒๕๕๔). *การดัดแปลงในวรรณกรรมการ์ตูนเรื่องพระลอ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- ชัชฎา เรืองประยูร. (๒๕๕๓). *การแปรเสียงสระในภาษาไทยถิ่นขอนแก่นตามปัจจัยทางสังคม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- ชวงศ์ กลิ่นเลขา. (๒๕๔๘). *การศึกษาวิเคราะห์คุณค่าของวรรณกรรมเพลงร่ำวง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- ฐิติภา คูประเสริฐ. (๒๕๕๑). *การศึกษาภาษาที่ใช้ในไดอารี่ออนไลน์: เดือนตุลาคม ๒๕๔๙-เดือนมีนาคม ๒๕๕๐*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- ฐิติรัตน์ อินธนู. (๒๕๔๘). *การวิเคราะห์ตัวละครสำคัญในนิทานคำกลอนสุนทรภู่: การศึกษาด้านมุมมอง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- ณัฐ ศรสำราญ. (๒๕๕๑). *การศึกษาวิเคราะห์ผลงานประเภทสารคดีของธรรณ์ อ่างนาวาสวัสดิ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- ธงชัย ดิษโส. (๒๕๔๗). *การวิเคราะห์วรรณกรรมร้อยกรองเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- นันทพร ศรีจิตติ. (๒๕๕๐). *การศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำของคนสามระดับอายุในภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดชุมพร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- นันท์ดา จงมัสสุ. (๒๕๔๗). *การศึกษาบทบาทขวัญนาถภาคกลางในด้านจารัตินิยมและวรรณศิลป์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.

- นิชาพร ยอคมณี. (๒๕๕๑). *การศึกษาวิเคราะห์เรื่องสั้นของสุทธิพงษ์ ธรรมวุฒิ: การนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับมนุษย์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- ปัทมรา คำขิรพิทักษ์. (๒๕๕๙). *ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดชัยภูมิ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- ประสรวงศ์ ดันติเสนาะ. (๒๕๔๔). *การวิเคราะห์กลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในตำราภาษาไทยของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- ปานิสรา เบี้ยมุกดา. (๒๕๕๐). *การเชื่อมโยงความในพระราชนิพนธ์เสด็จประพาสต่างประเทศของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- มยุรี พูนผลวัฒนาภรณ์. (๒๕๕๓). *การศึกษาระบบเสียงภาษาไทยถิ่นเหนือที่ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- จจิรา ชูณหศรี. (๒๕๔๖). *การศึกษาสำนวนที่ใช้ในวงการบินเชิงจากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- วรุณญา อัจฉริยบดี. (๒๕๕๔). *สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชในวรรณกรรมเฉลิมพระเกียรติและนวนิยายอิงประวัติศาสตร์ไทย: เรื่องเล่าและภาพแทน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- วรรณพร ปิ่นแก้ว. (๒๕๔๗). *การศึกษาวิเคราะห์การสื่อความในเรื่องสั้นของวินทร์ เลียววาริณ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- วลัยพร วิทมาตย์. (๒๕๔๙). *การวิเคราะห์ลักษณะภาษาของข้อความสั้นสำเร็จรูป (SMS) ภาษาไทยที่ใช้ในโทรศัพท์เคลื่อนที่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- วาริด เจริญราษฎร์. (๒๕๕๔). *การศึกษาการตั้งชื่อของชาวไทยมุสลิมชุมชนมัสยิดต้นสน เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- วิภาพ คัญทัพ. (๒๕๔๗). *การวิเคราะห์จากต้นตอสำคัญในนวนิยายของขวัญของจินตวิทย์ วิวัธน์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.

- วิลาลินี ดันติวัฒน์กุล. (๒๕๕๐). *การศึกษาการใช้ภาษาในกระดานข่าวทางอินเทอร์เน็ตระหว่าง เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๗ ถึง เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๙*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- ศิดานันท์ มีดี. (๒๕๔๔). *การใช้ภาษาและกลวิธีการเขียนคอลัมน์สรุปข่าวการเมืองในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยปีพุทธศักราช ๒๕๔๒-๒๕๔๖*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- สุนทรี โชติติติก. (๒๕๕๔). *การศึกษาวิเคราะห์คัมภีร์โลกที่ปกสารและจกกวาทที่ปนี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- สุนีย์ ลีลาพรพิณิจ. (๒๕๔๖). *ลักษณะการเชื่อมโยงความในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน)*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- สุพรรณา ประสงค์สุข. (๒๕๕๑). *การศึกษาวิเคราะห์งานเขียนสารคดีเกี่ยวกับปัญหาครอบครัวไทยของอรสม สุทธิสาคร: แนวคิดและกลวิธีการนำเสนอ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- เสกสันต์ ผลวัฒน์. (๒๕๔๙). *การศึกษาอิทธิพลทางการเมืองการปกครองและสังคมในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชที่มีต่อการแต่งไตรภูมิโลกวินิจยกถา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- อภิรัตน์ โฆทัยชาติ. (๒๕๔๗). *การใช้ภาษาเพื่อสื่อจินตภาพในนวนิยายของปิยะพร ตักดิ์เกษม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- อรรคภาค เล้าจินตนาศรี. (๒๕๔๔). *ตัวละครหญิงในนวนิยายของศรีบูรพา: การศึกษาสถานภาพบทบาท และสำนักทางสังคม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- อรอุษา ถิวันดี. (๒๕๕๑). *การศึกษาลักษณะและการใช้คำสแลงในนิตยสารบันเทิงภาษาไทยพุทธศักราช ๒๕๔๙*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.
- อัจฉรา ป้อมสกุล. (๒๕๔๗). *การศึกษาแนวคิดและกลวิธีการเสนอแนวคิดเพื่อพัฒนาเยาวชนจากผลงานร้อยกรองที่ได้รับรางวัลประเภทหนังสือคำประพันธ์สำหรับเด็กก่อนวัยเรียนอายุ ๑๒-๑๔ ปี ของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติพุทธศักราช ๒๕๓๐-๒๕๔๔*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาภาษาไทย.